

POSTARINA PLAĆENA U GOTOVOM

HRVATSKI PLANINAR

God. XXXVI.

Svibanj 1940.

Broj 5.

Izdaje Hrvatsko planinarsko društvo, Zagreb

CERTO KAMERE

ZA SVE I SVAKOGA

Osvjedočite se bezobveznim pregledom kod stručne tvrtke

GRIESBACH I KNAUS FOTO VELETRGOVINA

ZAGREB, Jurišićeva ul. 1.

Zatražite besplatni veliki cjenik foto-aparata i pribora.

Planinari sa iskaznicom 10% popusta.

Krajačeva kuća u sjevernom Velebitu je otvorena.

POKUĆTVO »KRULJAC«

Pošaljite što prije
pretplatu za
»Hrvatski planinar«

*Hirčeva kuća na Bijelim stijenama je otvorena.
Ključevi se nalaze kod Sime Kosanovića u Jasenku.*

HRVATSKI PLANINAR

GLASILO HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA — ZEITSCHRIFT DES
KROATISCHEN ALPENVEREINS — REVUE DU CLUB ALPIN CROATE —
JOURNAL OF THE CROATIAN ALPINE CLUB

IZDAVAČ I UPRAVA — HERAUSGEBER UND VERWALTUNG — EDITEUR ET
ADMINISTRATION — PUBLISHER AND ADMINISTRATION: HRVATSKO PLA-
NINARSKO DRUŠTVO, ZAGREB, VARŠAVSKA 2a, TEL. 65-01

UREDNIK — SCHRIFTFLEITER — REDACTEUR — EDITOR: IVAN RENGJEO,
ZAGREB, KRIŽANIĆEVA UL. 4a.

God. XXXVI.

Svibanj 1940.

Br. 5.

DRUŠTVENE VIJESTI

TUŽNA VIJEST IZ BUGARSKÉ

Svima članovima javljamo, da je naš član Georgi Dimitrov Stoimenov, jedan od prvaka planinarstva bratske nam Bugarske, o kojem je bilo govo-

ra prošle godine i u »Hrvatskom planinaru«, našao svoju smrt pod ledenom lavinom na Rila-planini. Teškog srca, sa suzom u oku a bolom u duši pročitati smo pismo prijatelja, koji nam je javio taj

nesretni slučaj. Tragedija se odigrala 20. siječnja o. g. u 3 sata poslije podne. Grupa od 5 članova krenula je s Musale prema Samokovu. Na putu, u trenutku, kad se je Stoimenov nalazio kao vodič jedno 30 m. ispred društva, odvalila se jedna lavina i povukla ga sa sobom niz planinu. Uzaludan je bio trud drugova da ga spasu. Uza sva nastojanja i opetovana traženja nije se moglo dosada naći tijelo unesrećenog planinara. Iza onog, što se zove »slučaj«, put je Božje providnosti s bolnom grozom i svetim strahom učinio, da naš ugledni član Georgi Dimitrov Stoimenov, a moj dobri prijatelj Gošo, leži negdje na strmim bokovima Rila leden i nijem. Srce našeg sina planina ne kuca, ne sjaji mu više iz očiju onaj žar, koji je bio odsjev planinarskog oduševljenja.

Nije našao smrt zbog puste neopreznosti i lakoumnosti. Bio je uvijek oprezan i ozbiljan planinar. Njegova ljubav prema planinama žrtvovala je i vlastitu mladenačku životnu snagu.

Mnogo to rastužuje, premda je tako lijepo i veliko. Ali, on je pripadao planinama, pa je i svoj život tamo gore izvršio. Tamo mu je mjesto i tamo nema mjesta drugima već samo takvim herojima. Ona njegova nepokolebiva vjernost

i odanost planinama, ona ljubav i onaj planinski žar zjenice njegovog oka, rasplamsat će još jače u srcima njegovih prijatelja i preko njih njegov hladan grob nosi domu i rodu darove planina.

Pokojni Georgi-Gošo bio je ne samo član H. P. D-a, već i veliki prijatelj hrvatskog naroda i oduševljen propagator našega planinarstva u Bugarskoj.

Pridružimo se tuži i boli bugarskih planinara i odajmo naše najiskrenije saučestće grupi osnivača zaklona »Orlovo gni-jezdo« kod Lakatnika.

Gošo — neka leži spokojno u svetom miru, koji vlada u brdima!

Neka mu bude laka beskrajna samoća visokih gora majke mu Bugarske.

Ing. Zdravko Čadež.

Komemoracija Umberta Giromette. 28. IV. o. g. bila je prva obljetnica smrti blagopok. prof. Umberta Giromette, i splitski planinari su je dolično komemorirali.

Oko stotinu planinara i đaka klasične gimnazije pod vodstvom prof. Mihovilovića počastili su uspomenu ovog muža, kojemu planinarstvo sve a nastava mnogo duguje. Posjetili su najprije njegov grob na Lovrijencu. Dr. Giunio, predsjednik Hrv. plan. društva, podružnice »Mosor«, održao je lijep prigodni govor odavši mu sve priznanje i istaknuvši, da su njegove zaslugu na polju planinarstva neprolazne i da će se njega planinari uvijek sjećati. Zatim je položio na taj prera-ni grob lovor-vijenac.

U crkvi Sv. Luke (Gornje Sitno) veleč. Alajbeg odslužio je misu, kojoj su prisustvovali učesnici i seljaci Gornjeg Sitna. Preko mise održao je aktuelnu propovijed oslonivši se na riječi evanđelja. U crkvi je preko mise odpjevala gđa Gattin jednu euharistijsku pjesmu uz pratnju harmoniuma (gđa Lovrinčević) i viole (Dr. Rittmann). Izvedba je bila izvršena majstorski, na visini.

Zatim su planinari i znatan broj seljaka pošli do Doma Kraljice Marije, da otkriju spomen-ploču. Ploča je u samom zapadnom zidu Doma. Od crnog je mramora sa

zlatnim slovima. Natpis glasi ovako: HPD »Mosor« svojemu predsjedniku prof. Umbertu Girometti, prvoborcu planinarstva, P. 28. IV. 1940. Prvi je progovorio dr. Giunio, veličajući njegova pionirska djela. On je istakao, da se junaka cijeni po njegovim djelima, a Umberto Girometta je ostavio čitav niz djela, koja će ostati trajna, vječita. On je nastojao, da svim planinarima udahne ljubav za planinu i planinarstvo, kako bi preko planine zavolili i seljake, koji ih nastavaju. Preporučio je slogu i sklad te da se nastavi, gdje je on zastao. Uz poklik: Vječita slava! ploča bi otkrivena. Položio je lovor vijenac. Drugi je govorio Marko Penović, izaslanik Panske vlasti. Istaknuvši da ga je povjerenik uputio na Mosor ovom tužnom prilikom, naglasio je, da mu je povjerenik poručio, da on prati i da je pratio rad HPD »Mosor« i da taj kulturno-konstruktivni rad jako cijeni i uvažuje. Poslije njega je govorio izaslanik općine Split dr. Ante Marin. On je istakao, da taj »rli i zaslužni muž, građanin Splita, zaslužuje počast i priznanje i da među ostalim i taj velebni Dom jasno kaže, da nije uzaludno živio. Iza njega je govorio Matijević, načelnik kneževske poljičke općine, koji je priznao rad ovog kulturnog radnika, koji je naročito za Poljičku općinu bio blagotvoran. Istakao mu je zasluge za unapređenje naročito sela njegove općine i narod će ga sjećati za sva vremena. Konačno je govorio Stipe Peričić, glavar Gornjeg Sitna, koji je u svom govoru istakao ljubav, koju je pokojnik uvijek iskazivao prema seljanima njegovog sela, i nastojao, da im uvijek bude na pomoći. Preporučio je planinarima, neka složno porade, da njegov rad bude nastavljen. On je položio vijenac u ime sela, a drugi u ime svoje. Svima je, vecma osjećajno, u ime svoje i rodbine odgovorio Ivo Girometta.

Time je ta tužna ceremonija, kojom su se planinari odužili uspomeni velikog njihovog radnika, završena. Opći odazov planinara, a seljaka u velikom, upravo neobičnom broju usprkos trajne kiše, najbolji

U svakom
zrnu slatni šećer

Kneippova

SLADNA KAVA

je dokaz koliko je on bio cijenjen, voljen i poštivan. Osobito su se iskazali Gornjo-sitnjani, premda ih je bilo dosta i iz drugih sela mosorskih. Prisustvovali su i svi glavari. Iz svih sela prisustvovali su i mnogi viđeniji seljani u zastupstvu svojih obitelji, osobito iz Gornjega i Donjega Sitna.

Prof. Umberto Girometti o godišnjici smrti. — Otkriće spomenploče na Mosoru. Svako godišnje doba ima u svakome pojedinom kraju svoje karakteristične mirise, zvukove i boje, koje sve zajedno izazivaju ili draga ili bolna sjećanja na prošle doživljaje i stvaraju tako posebna raspoloženja, koja im odgovaraju. Mirisi rascvjetane kadulje, zvukovi zaljubljenih ptica i boje proljećem razdragane prirode Marjana izazivaju ove godine bolna sjećanja na kobni dan 27. travnja, kad nas je pred godinu dana sred istog toga mirisa kadulje, pri istoj pjesmi zaljubljenih ptica i među istim bojama razdraganog proljeća napustio zauvijek onaj, koji ih je najbolje razumio, najviše volio i život im svoj bio posvetio.

Marjan je pun njegovih tragova. Još nisu zarasle ni staze, kojima je koraćao. Prirodoslovni muzej, Zoološki vrt i Morski akvarij govore o svom osnivaču, njegovo poprsje na Marjanu o njegovim zaslugama. S Marjana seže daleki pogled na Mosor, s Mosora prema jugu na bračku Vidovu goru, a prema sjeveru preko Vranjače na Vaganj i na Kamešnicu, pa s Ka-

mešnice na dinarske kose put Cincara — i svugdje je on ostavio spomenike, koji rječito o njemu govore. Dobro ga poznajuti krš, po kojemu se penjao, u čije se špilje spuštao i koji se strastveno počeo oblačiti u mladu šumu. Poznaju ga bi-

jedne zagorske kolibe, blagoslivljaju ga u njima mnoge mršave, ispaćene majke, kojima je utro suzu, obukao kćer, nahranio sina. Spleo je mrežu dobročinstava po čitavom svom kraju, doklegod s najviših

njegovih dragih vrhunaca oko vidi i uho čuje.

U njegovu rodnom Splitu mnoga će se srca opet stezati od boli i uzbuđeno će od zahvalnosti kucati za njim, dokle god ih bude, srca svih onih, kojima je otkrio i darovao čaroban jedan, njima dotad nepoznat, svijet, svijet prirodnih tajni, neslučenih ljepota i nepresušnog izvora tjelesnog i duševnog zdravlja i snage.

Kolikima li samo nije pomogao, kolike podigao i kolike umio ohrabriti, dok sebi nije mogao ni sam, niti su mu drugi mogli pomoći. Bio je vrelo, na kojemu se mnogi žedni napajahu, bio je kao slap, koji je stavljao u pokret sve, čegagod se dotakao, a nenadano je nestao kao ponornica, nakon što je natopio mnoga pusta polja i pretvorio ih u plodne njive. Zašto nije dočekao, da se kao tiha rijeka usporujući postepeno tok izlije polako u beskonačno more? Koliko li bi bio još od sebe dao, koliko li bi dobra bio još učinio!

Ali nikad mu se ne će zaboraviti sve ono veliko, što je ipak uspio da ostvari. Koliko ljudi, koji su ga poznavali, toliko srdača, koja su ga voljela, toliko živih spomenika, koji će njegovu dragu uspomenu do groba čuvati. Da se pak i idućim pokoljenjima, pored svih mnogih bezimenih spomenika, što ih je za života sebi saznao, sačuva i vidljiv znak njegovu imenu na vječnu uspomenu, za trajnu zahvalnost i kao svijetli primjer i uzor mladima, njegovi su mu vjerni i odani planinari HPD »Mosora« u nedjelju 28. IV. 1940. otkrili spomenploču na Domu Kraljice Marije na Mosoru nakon mise zadušnice, koja se održala u crkvi Sv. Luke u Gornjem Sitnu.

Prof. Umberto Girometti još jednom topli hvala i vječna slava! Dr. T. Š.

Glavna godišnja skupština Hrvatskog Planinarskog društva, Središnjice u Zagrebu, zakazana za 18. i 19. svibnja o. g., odgađa se iz tehničkih razloga, te će se držati s istim dnevnim redom, dne 15. i 16. lipnja o. g. Za izaslanike podružnica odobrila je generalna direkcija željeznica 50-postotni popust i to tako, da se pri polasku kupi cijela karta i zatraži

»Obrazac K 13«, koju će iskaznicu društvo potvrditi, a vrijedi za besplatan povratak. Povlastica vrijedi za polazak od 13. do 16. lipnja, a za povratak od 16. do 18. lipnja ove godine.

Iz »Alpinističke sekcije« H. P. D-a. (Proslava pet-godišnjice Alpinističkog odsjeka.) Dne 6. travnja o. g. proslavio je naš agilni »Alpinistički odsjek« pet-godišnjicu opstanka. Tom prilikom bio je priređen zajednički izlet na sv. Lenard nad Plješevicom. Tom izletu priključili su se i članovi »Omladinskog odsjeka«, a Maticu su zastupali gg. Plaček i Tropan, tako da je na izletu bilo ukupno 41 osoba.

Po dolasku na Sv. Lenard odigrana je i nogometna utakmica na nekom kukuružištu, te su nakon ravnopravne, ali ogorčene borbe pobijedili omladinci samo sa 2:0.

Poslije »utakmice« bio je zajednički ručak, te je tom prilikom pročelnik Dragman izrekao kratak govor, drug Plaček spomenuo je u svom govoru važnost »Alpinističkog odsjeka«, zaželivši mu i nadalje plodan i uspješan rad, a drug Brezovečki opisao je rad A. o. od osnutka do danas.

Nakon lijepo provedenog dana društvo se razdragano vratilo na večer u Zagreb.

S. Žulić.

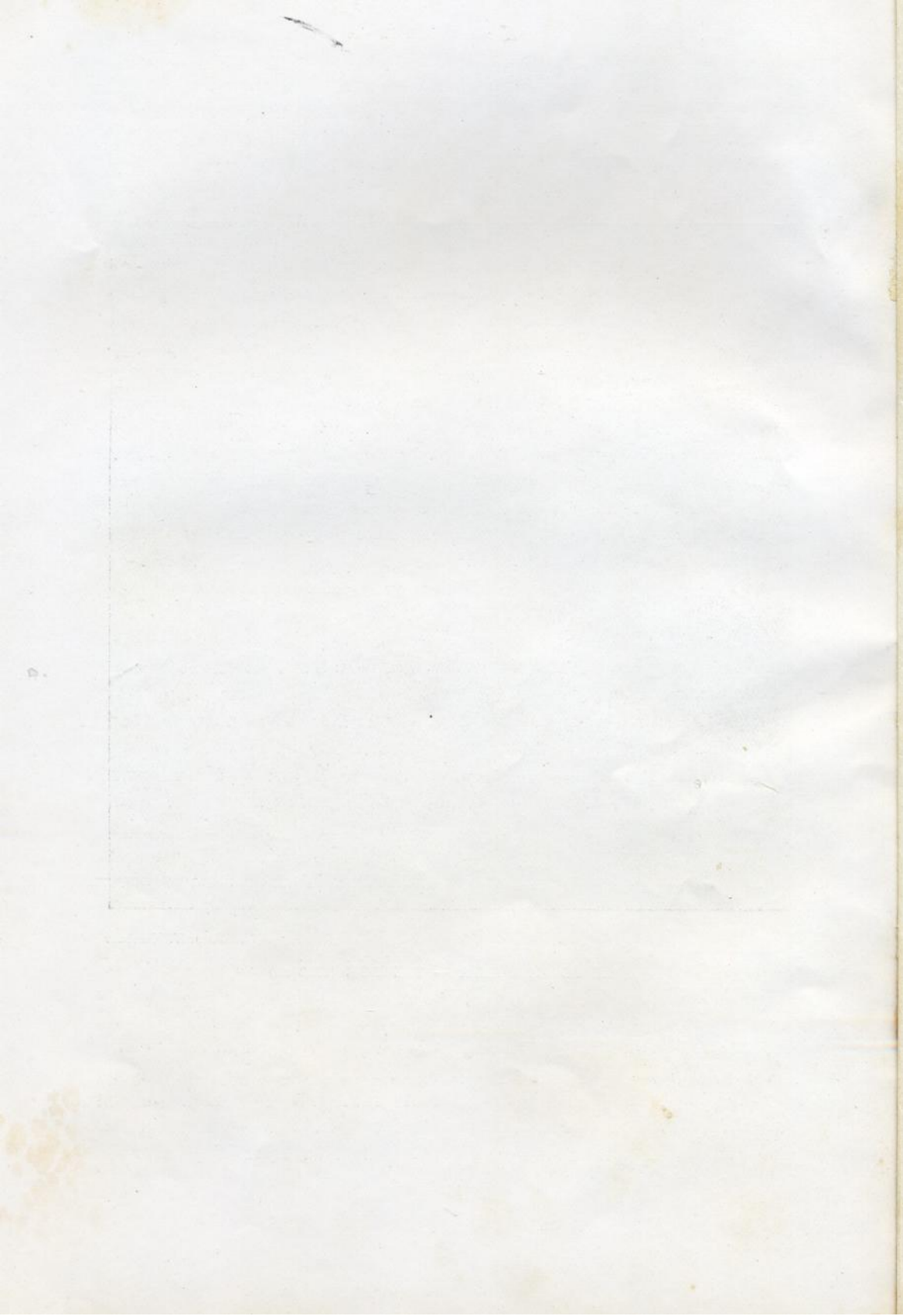

Izvještaj s uskrsnog izleta Putne blagajne H. P. D. Preko Medveđaka na more. Budući da je ove godine Uskrs pao nešto ranije, a zima se također

Foto: V. Kamenar

GRUPPO DI SELLA — PIZ BOË (3152 m)

Dolomiti

Viktor Kamenar (Zagreb)

Dolomiti! Narav je ovdje dala da uskrsne čudo iz mora! Milijune godina živjeli i umirali su tu u morima školjke i puževi, padali su bez života na dno kao neprestana kiša — oborina, postadoše masa, postadoše kamen. I noć bijaše oko njih milijune godina.

Onda jednog neizrecivo strašnog dana uzdrimalo se i ispružilo staro tijelo zemlje potisnuvši gore ono, što je bilo na dnu, a potopivši ono, što je bilo gore žarkim suncem obasjano. Tu nastade na rubu uzavrelog mora novi lanac tla: vapneni breгови — mase mladog kamenja.

Snježne i kamene lavine, ledene oluje i velike vrućine, kiše i brzi potoci zaderaše duboke provalije i uske doline u ovaj novi lanac, on ostari brže negoli tvrdi prakamen centralnih Alpi, — postade u obliku bizaran, uglast, šiljast, stršeći sa svojim tornjevima i tornjićima, iglama i minaretima i s okomitim stijenama prema azurnom nebeskom svodu, zadirući svojim vrhovima od preko 3000 m u oblake čudnovatog oblika i rasvjete. I tu je narav stvorila kao neku vezanu simfoniju između tla i uzduha, i mislim, da nije pretjerano, ako rekнем, da vjerojatno na cijelom svijetu nema takovih boja i kontrasta, kao što ih ima ovdje.

I nije tome dugo, istom nešto preko 100 godina, kako se čovjek počeo zanimati za ovaj kraj. Démoni i duši spriječiše tamošnji boğobojazni narod, da se iz plodnih i toplih dolina odluči na pohod u visine. Putova nije bilo, tek gdjevoja staza, kojom su prolazili pastiri u proljeću i jeseni sa svojim stadima put prostranih i sočnih visokoalpskih pašnjaka.

Tada se počela graditi velika cesta kroz cijele Dolomite, pa je time bio znatno olakšan dolazak turista u ove krajeve. A onda napokon 1915. rat. Ovaj je i nehotice vrlo pogodio turizmu, jer su se baš u ovome kraju odigravale najveće bitke i to isključivo po vrhovima i visinskim prijelazima. Stratezijske staze, putevi i dapače ceste gradile su se iz dolina do samih vrhova. I sve je to ostalo skoro nerazrušeno, jer je u kamenu građeno! Kako je sada lagano doći do podnožja svake pojedine grupe, ta sama dolomitsa cesta vijuga se oko Dolomita i kroz srce njihovo. Ona dosiže na gorskim prijelazima

najveću visinu od 2240 m (Passo Pordoi). Izlazna točka joj je Cortina d'Ampezzo (1224 m). Penje se odmah u serpentinama preko Pocol-a (veličanstveni ratni spomenik i kosturnica) da nakon 17 km stigne na Passo Falzarego (2100 m). Desno od ceste tri Tofane, Lagaccio, Sasso di Stria, lijevo Cinque Torri, Nuvolao i Averau, visoki bregovi poznati iz prošlog svjetskog rata. Zatim se cesta spušta opet u kolosalnim serpentinama kroz dolinu Livinalongo i Cordevole. Desno znameniti Col di Lana, koji su Talijani 17. travnja 1916. s cijelom posadom a. u. vojske digli lagumom u zrak nakon žestokih borbi, u kojima je preko 18.000 ljudi s obje strane ostavilo svoje živote.

Dalje se cesta penje na drugi i najviši prijelaz: Passo Pordoi. Ovdje je centar Dolomita. Desno ogromna skupina: Gruppo di Sella, lijevo, t. j. prema jugu, Marmolada sa svojim velikim ledenjakom. Onda se dalje spušta preko lijepog mjestanca Canazei (1465 m) Vigo di Fassa da se opet domogne trećeg prijelaza: Passo di Costalunga ili Passo Carezza (1752 m) sa svojim kolosalnim i luksuznim hotelima i s »biserom Dolomita«: Lago di Carezza. Desno od ceste grupa Catinaccio (Rosengarten), znamenita zbog svojih užarenih vrhunaca pri zalazu sunca. Cesta se sada polagano spušta kroz kanjon Rio Egad da na koncu završi u Bolzanu.

*

Smjer moga puta bio je u glavnom ovaj: Zagreb—Jesenice, zatim preko u Reich do Viellach-a, onda uvijek uzvodno dolinom Drave preko Lienza do Sillian-San Candido (državna granica Italije) i konačno Dobbia cco (Toblach). Tu počinju Dolomiti a i po programu moje pješačenje. Međutim kišovito i maglovito vrijeme natjeralo me, da promijenim smjer te se uputih elektr. željeznicom (kojih 20 km) u Cortinu d'Ampezzo. Centar i izlazna točka svih vrsti turista. Neka mi bude dozvoljeno, da se ovdje poslužim njemačkim nazivom za tri vrste turista: Talläuse, Hüttenwanzen i Gletscherflöhe. Ja se ubrajam prema svojim turističkim sposobnostima a i prema glavnom cilju ovog puta (entomologija-leptiri) u prve dvije grupe, ali sam dva puta prekoračio prag treće kategorije.

Dakle, oboružan novim gojzericama (prevelike za dva broja) — fotografskim aparatom, visinomjerom, uprtnjačom (obujam i težina dva puta veća, nego što je potrebno) i — o vaj! — mrežom za leptire po »mizlavoju« kišici, onakvoj, kakva je skoro uvijek u našim Kamničkim Alpama — stupih na ovo nepoznato, blagoslovena i opjevano tlo. Nepoznato? Ne bih mogao reći. Dapače vrlo poznato! Zar nisam tri godine gutao razne »Bedeke«, prospekte i karte u svim

bojama i veličinama? Zar nisam hvatao veze sa svim poznatima i nepoznatima, za koje sam nanjušio, da su bili u ovome kraju! Moja bliža i dalnja okolina je, kako vidite, trpjela već godinama, a najbliži član reče: »Hodi k vragu s tim tvojim Dolomitima, već su mi na vrh glave!« Oprosti im Bože, jer ne znaju, šta je »merak« — gustiranja! Eto i meni su sada Dolomiti »nad vrhom glave«. Šta sada? Idem glavi, t. j. predstavniku C. A. I. (Centro Alpinistico Italiano). Dakle: prvi dinstman — on zna sve. Predstavnik društva i ujedno upravitelj pošte, vrlo simpatičan gospodin Degregorio Giuseppe saslušao je stoičkim mirom moje predavanje o njegovim Dolomitima i o mom planu, kako da ih savladam. Sipao sam mu kao iz rukava puteve, vrhove, nadmorske visine, a on klima glavom i ne može shvatiti moju bližu i dalju okolinu, koja ne razumije slasti gustiranja! A ja rastem i sipam prijelaze, kilometre, udaljenosti — Val—Pic—Punta—Torri—Rifugio... sve bez karte. Gledam mu ravno u oči (jer je iza njegovih leđa na zidu velika karta). Pita me za prilike u našem društvu, o našim planinarskim kućama, — poznaje Julijske Alpe, bio je i na našoj strani. Daruje mi znak C. A. I. Ponosno ga stavljam na šesir, opraštam se i gle čuda! — vani se vedri. Hej Viktore, kad ti je već takovo ime, pobijedi odmah Dolomite! Ništa laške nego to! Sjedi na žičnu željeznicu i za čas si gore. I siromašni se presidente još nije ni snašao od moga prepada, a ja već — u oblacima. I to u pravom smislu riječi. Izgled mora da je krasan sudeći po slikama, koje vise na zidovima kuće. Ali ništa zato: imam već prvu štampiliju! Sirota prva grupa (Talläuse), koji ste dolje i sjedite u toploj i suhoj kavani. Ja pijem caffè espresso o filtro i pomalo mi pucketa u ušima. Sada kod plaćanja dolazi u akciju iskaznica »Union Internationale des Associations d'Alpinisme« iz Genève, koju sam si nabavio putem našeg društva i koja pruža vlasniku sve pogodnosti kao članovima C. A. I.

Ovaj dan svršava noćenjem u Cortini. Dugo nisam mogao zaspiti. Vatrogasna je svečanost na trgu pred hotelom. Jedna trumbeta je u bogumrskoj disonanci potpirivala tabane veselih Cortinčana. Ali narav ipak traži svoje i od silnog napora današnjeg dana (vlak, tramvaj i žična željeznica) uljuljah se u — (brzi pogled kroz prozor) — u vedru noć.

No sada počinje prava tura. Mnogi drugovi opisali bi odmah krasote. Ja počinjem s torturama. — Nijednog oblaka na jutarnjem nebu, sunce pilji u mene i u moju uprtnjaču! O taj ruksak, to Vam je poglavlje za sebe. Netko mi jednom reče, da kod bolova i tegoba liječi sugestija. Dobro. Sugestiram si, da je ova »magnetska mina« na mojim još djevičanskim ramenima lagana i da će koristiti sukno, kojim sam obložio remenje. Sugestiram si ja, a ono tišti i tišti!

Gazim cestu prema Paso Falzarego. Okolina divna — već sam ulovio nekoliko egzemplara leptira, koji mi manjkaju u zbirci — premještavam moju »minu«, polažem rupce pod remenje na ključnoj kosti. Na koncu ne pomaže ni sugestija, ali zato nadvlada logika. Eto crvenog autobusa društva S. A. D. (Soc. Automobilistica Dolomitana), koji će me spasiti od španjolske čizme na ramenima i za čas sam na sedlu. Budući da po planu moram danas stići u plan. kuću Cinque Torri uronim opet pod svoju minu i za 2 sata dočepam se kuće (2.137 m).

Kamena jednokatnica na podnožju najvećeg tornja, simpatična i vrlo čista, kao i sve planinarske kuće u Dolomitima. Tu sam vidio nešto, što me je vrlo iznenadilo. Skoro sve kuće (osim onih najmanjih) imaju bežični telefon. One velike imaju telefonsku interurbansku vezu. Red, uslužnost i udobnost kao i postupak je odličan. Cijene vrlo umjerene, hrana za naše razmažene želudce nešto slabija. Ali zato chianti i cinzano odličan i jeftin. Članovi imaju 50% popusta na noćenju, ine manje pogodnosti kod različitih taksa i oko 15% popusta na hrani. Kuće su razredene u 4 kategorije, već prema mogućnosti opskrbe. U jednoj kući (Rif. Boe, 2871 m) dobije nosač 1 Liru za svaki kilogram hrane i ogrijeva, koji dostavlja, a nije ni čudo, kad mora 6 sati nositi oko 40 kg po teškom terenu djelomično zaleđenom, vrlo strmom i uz veliku pogibelj od kamenih lavina.

Dakle — Cinque Torri: pet tornjeva. U neposrednoj okolini rovovi i kaverne vrlo dobro ušćuvane. Preko puta tri Tofane, veliki impozantni masivi s terasama i vrhovima od preko 300 m. Opskrbnik mi tumači i opisuje pojedine partije, gdje su se vodile ogorčene bitke. Eno tamo preko 100 m duga kaverna probušena kroz cijeli blok kamenja, ondje na vrhu tornja gnijezdo strojne puške — neosvojivo! Tamo opet željezne ljestve nekoliko stotina metara na okomitoj stijeni. Eno minom otkinuti vrh hridine, koji sada leži duboko dolje u dolini.

Nakon noćenja krećem rano ujutro dalje na Rif. Nuvolau (2575 m) na vrhu kamenog masiva vrlo sličnog našoj Mojstrovci. Kuća je nažalost zatvorena. Izgled prekrasan! Na sjeveru Tofane, sjevero-istočno Gruppo del Cristallo, na istoku Sorapis i Marmarole, malo više na desno Antelao, prema jugu Monte Pelmo i konačno prema jugo-zapadu Marmolada, sva u ledu, krasno obasjana suncem. Stani pa gledaj! Vadim aparat. Ne mogu se odlučiti koju sliku da snimim — dakle sve od reda. I nije mi žao, sve su divno uspjele. — Sam sam, nigdje žive duše. Nebo vedro bez oblaka. Jedina briga — ali pustimo to — samo toliko, da je neprijatelj na leđima već za dvije kile lakši. Sve, što se može pojesti, mora nestati. Čemu nositi konzerve iz Zagreba, kad

ovdje nakon svakih 2—3 sata hoda ima kuća ili »ostaria«. Vrijeme odmiče, plan je izdašan, treba do predvečer stići pod Marmoladu, a to je preko 20 km nizbrdo s visinskom razlikom od 1500 m i onda opet 500 m uzbrdo. Put vodi kroz Vale Codalunga oko Cole Santa Lucija, Villagrande—Caprile—Rocca Pietore do Magma Ciapela, privatni mali hotel na strmom istočnom obronku Marmolade. Iscrpljen do skrajnosti noćim ovdje, a ujutro rano preko Passo i Lago Fedaja u prekrasnu dolinu Val di Fedaja te konačno na kraju doline Rif. Marmolada. Krasna nova planinarska kuća I. reda s neopisivim konforom. Uredaj kao na kakovoj luksuznoj jahti. Ova je kuća zimi više frekventirana, sada je skoro prazna. Nema stranaca, ma da je sezona. Nijemci teško dobivaju kreditna pisma na lire. Engleza i Francuza također nema, samo nešto Holandeza i Madžara. — Odlučim, popeti se na Marmoladu. Put do vrha traje s vodičem nešto preko 3 sata. Treba tu cepin i dereze a i uže. Idem sam i bez svega. Penjem se markiranom stazom odmah vrlo strmom, desno i lijevo rovovi i zardale bodljikave žice, žalosni ostatci rata. Prolazim kraj zatvorene kuće Rif. Col de Bous i eto me na rubu ledenjaka. Prestaje markacija, nema stopa. Obli vrh strši preda mnom rasvijetljen od intenzivnog podnevnog sunca. Lice i ruke počinju crveniti i peći. Mažem se Panthesin-balzamom, na nosu su umbral-stakla. Veličanstveni je mir. Sunce se na čas sakriva iza oblaka i opet probija. Visinomjer pokazuje preko 3000 m. Dalje ne ide. Led visi nad obroncima. Aparat dolazi opet u živu akciju. Najviši vrh Punta Penia (3342 m) rasvijetljen je tračkom sunca. Moram natrag. Teškim srcem počinjem se spuštati. Silazak je još naporniji, ali sretno stignem natrag u kuću. Obligatna »pasta asciutta« i vino rosso, radio i razgovor s opskrbnikom. Spavati se ide vrlo rano, jer se sutradan ustaje već u 4 sata. Veselim se jutru, jer sada dolazi najljepši put, t. zv. Binde-Weg (tal. Vial de Pan), koji vodi od Rif. Marmolade uvijek na visini od 2400 m prema Sasso Beccie na Passo Pordoi. Na obroncima hridina zelene livade s prekrasnom florom: encijan, anemone, daphne, murka, cypripedium i runolist, koji je nažalost još zelen. I začudo: na toj visini iznenada: ridovka! Sunča se na uskom putu, gleda me, ali se ne miče. Približim joj se s mrežom, ona »kvrc« po njoj a ja bježi! Sjećam se samo onako kao kroz maglu, da nije bilo nikakvih ozbiljnih posljedica, tek da sam slijedećih 100 m puta prevalio u rekordnom vremenu, na kojem bi mi i sam Nurmi bio zavidan! Koliko se puta u domovini pri mojem lovu namjerim na kakvog poskoka, — u Podsusedu, Gračanima i Samoborskom gorju, ali ovdje na takvoj visini i tako nenadano! Ne koristi tu ni moralni oslon, da imaš u uprtnjači serum i špricu!

No i taj sam incidentat brzo zaboravio, jer se nenadano preda mno m stvorila panorama neopisiva: Gruppo di Sella sa svojim zaleđenim vrhom P i c B o è (3152 m), a duboko pod njim dolomitska cesta i Passo Pordoi. Stojim na ovoj znamenitoj uzvisini, koja se preporučuje auto-planinarima kao kolosalan vidikovac. I tu zbilja nađem jedan nježno zagrljeni par na svadbenom putovanju. Oni su međutim više gledali jedno drugom u oči nego ovaj jedinstveni izgled. Nakon grudanja i fotografiranja predloži mi mladoženja, da se vratimo njegovom autu i pozove me, da im se priključim. Za pola sata već smo na Passo Pordoi. Lijepi luksuzni hotel C. A. I. Živo je ovdje. Auti i autobusi, motori i bicikli jure. Opraštam se od mojih najnovijih znanaca. Podne je. Sunce prži, imam još tri sata do kuće u centru Gruppo di Sella. Uzimam nosača, jer se još nikako ne mogu sprijateljiti s mojom minom, koju sam već danas vukao preko 6 sati.

Put vodi najprije preko livade, ispresijecane zasutim rovovima, do podnožja ovog masiva, zatim vrlo strmo, uz ogromnu stijenu S a s s o d i P o r d o i preko sipivog kamenja i zaleđenog snijega na sedlo F o r c e l l a P o r d o i (2849 m). Tu sam prvi put u Dolomitima došao na klinove i ocjelno uže. Ali kakovo uže: Na svakih pola metra drvena ručka. Klinovi zabijeni i cementirani na zbilja potrebnim mjestima. Sjetio sam se našeg Triglava! Sa sedla zakreće staza oštro na desno i onda skoro uvijek na istoj visini po snijegom i ledom pokritoj visoravni do kuće Rif Boè (2871 m), koja je 8 m viša od Aljaževa stolpa. Vrlo masivna kuća, sva iz kamena leži na podnožju ledenjaka i najvišeg vrha Pic Boè. Simpatični opskrbnik, stari Tirolac s dugačkom bradom i naboranim licem, pozdravlja me veselo kao jedinog gosta i vodi me odmah u kuhinju. Veli, da je samo ondje toplo, jer da ne lože u blagovaoni (samo za dopremu ogrjeva plaća 1 liru po kilogramu). Brzo topli čaj i odmah na vrh. Pet sati je popodne. Puta do podnožja kamene piramide nema, opskrbnik mi pokazuje smjer po snijegu. Cipelama tučem u snijeg male stepenice. Za 20 minuta sam na podnožju. Visina 3000 m. Dolazi uže i klinovi, onda kosa ravnina i nekoliko grebena i eto me na vrhu 3152 m. Pogled na Marmoladu i druge skupine, duboko dolje vijuga se cesta, blistaju se potoci. Oko mene jato brdskih lastavica sa svojim melodijoznim krikovima. Oblaci, sjene, sunce je već na zalazu, harmonija boja mijenja se svakog časa. To se ne da opisati, to se mora vidjeti i doživjeti! Previše je toga na jedamput! Kao kad sjedneš uz nekakav raskošno aranžirani stol sa stotinu najfinijih jela, ne znaš, šta ćeš prije uzeti, na koncu ostaneš — gladan. Neka mi poštovani čitaoci ne zamjere ovu prisposobu, ali to je bio moj utisak. Nakon povratka

uvučem se odmah u tamnu i hladnu sobu ne zapalivši ni svijeću... apatičan prema svemu.

Sutrašnji dan osvane u magli. Bit će kiše. Opskrbnik veli: snijega. I zbilja! Oko 10 sati evo solike. Odlučim ipak, da se spustim kroz *Val de Mesdi*. Zapravo je to uska vododerina smjera sjever-jug. Sunce dopire ovamo samo u podne, radi toga i ime »Mittagstal«. Od kuće odmah vrlo strmo. Puta nema, sve je zaleđeno i pokriveno debelim snijegom. Opskrbnik, koji ide sa mnom, pita me, da li sam skijaš ili da li znam klizati. Malo postidjen mu reknem, da sam apsolutni laik u svim zimskim športovima. Gleda me i klima glavom, pruža mi svoju dugačku batinu a uzima moju uprtnjaču. Batinu moram uzeti pod desno rame i čvrsto je stisnuti, da mi služi kao kočnica, uzima me za lijevu ruku i s dobrim savjetom: samo kuražno — povuče me za sobom. Mokri snijeg frca na sve strane. Pravi nekakve figure — kristijaniju — što li? Sad je lijevom nogom naprijed, sada desnom, mene vuče za sobom, a ja kočim. Pokušavam i ja bacati težinu sad na jednu, sad na drugu stranu, vidim, ide nekako — gledam pred sebe, ima još nekih 300 m do nekakve crne mase. To je stijena. Aha! Donle moramo. Jurimo mi, sve praši oko nas, meni je već crno pred očima, — čučnem a na koncu jednostavno i sjednem. Prepuštam se sudbini. Da barem sada imam svoj školski atlas, koji mi je prije tri decenija često služio kao zamjena za rodle! No na sreću prestaje snijeg. Teško se dižem i pogledam natrag: skoro okomito uspinju se naši tragovi. Opskrbnik veli, da za ovaj put treba 3 sata, kada ide s tovarom gore, sada smo ga prevalili za kojih 10 minuta. Još dva sata vrlo strmo po kamenju i sipinama i mi smo u dolini. Kiša pada, ništa zato, glavno je, da sam se riješio one prirodne skakaonice, koja je još strmija od one naše u Planici. U ubavom mjestu *Colfosco* (1640 m) opraštam se s opskrbnikom i skrećem lijevo cestom opet uzbrdo na *Passo di Gardena*. Tu konstatiram, da su moje gojzerice zbilja nepromočive, jer voda, od snijega i kiše, koja je prodrila kroz čarape odozgor unutra, ne ide van! — Privatni mali hotel, topla blagovaona, nekoliko turista — obligatna izmjene utisaka, mala »pijača« i hajde u krevet. Jutro opet vedro s nešto magle. Budući da su se moje ključne kosti sada već pomirile se svojim neprijateljem, odlučih mokre gojzerice svezati izvana na uprtnjaču a uzeti iz nje lažaniju zamjenu. Put vodi skoro uvijek u jednakoj visini oko 15 km do *Passo di Sella*. Vrlo lijepa autocesta, ogranak glavne dolomitske, vodi tik uz zapadni vrlo strmi obronak *Gruppo di Sella*. Na sjeveru *Pizzes da Cir*, na zapadu *Sasso Piatto i Sasso Lungo* (3181 m). Sada već nisam tako ushićen divnim pogledima, meni je to već »svakidašnje«. Ne žuri mi

se. Imam vremena za fotografiranje i za svoj lov. Sa zadovoljstvom konstatiram, da se gomilaju šampilje i kratki opisi u mom dnevniku. Potražim zgodno mjesto za dulji odmor — izvan kuće. Mala livadica sa sočnim alpskim cvijećem. Tu mogu i malu vatru naložiti, što je inače rijetkost, jer nema drva. Crna »turska« odlično prija. Ali ipak o duljem ostanku ni govora, kao da me nešto bocka: idi, žuri se! Taj osjećaj imao sam već nekoliko puta. I vidjet ćemo kasnije, kako je dobro bilo, da sam forsirao, »gutao« kilometre: gore, dolje, lijevo, desno. Dakle opet dalje. — *Passo di Sella*, veliki hotel I. reda C. A. I. Skoro prazan. Malo je žalosno doći u jedan tako znameniti centar i ishodnu točku turizma a ne naći onu uobičajenu nervozu i veselu vrevu. No i to ima svojih dobrih strana: imaš uvijek mjesta na izbor i poslužen si brzo. Nude mi za jeftine pare sobu s kupaonom, pokazujem iskaznicu, dakle još 50% jeftinije. Ali najprije na *Col Rodellu*! Lagan uspon od nekih 50 minuta i već sam na terasi na krovu kuće (2485 m). To je opet vidikovac prvog reda. Ako se netko od poštovanih čitatelja odluči na put kroz Dolomite, toplo mu preporučujem, da ne propusti posjetiti ovaj brijeg. — Tu je već nešto življe, jedna grupa Holandeza, dvije starije Engleskinje i jedan sveučilišni profesor iz Reicha sa suprugom. Ova pucketa s najnovijom »Leicom« i Color-filmovima snima masive i oblake osvijetljene trcima zalazećeg sunca. Za jedan sat potrošila je dva cijela filma, dakle oko 70 snimaka. Želim, da joj sve snimke uspiju, barem kao moje tri! Spuštamo se u sumraku. Pozovu me k svom stolu, što vrlo rado primam, jer je čovjeku zbilja potreban i razgovor. Nude mi mjesto u svom autu, ali budući da je moj plan drugačiji, zahvalno odbijam i obećajem, da ću ih potražiti prekosutra u mjestu Ortisei u Val Gardeni.

Ujutro me put vodi po t. zv. *König Friedrich—August—Weg*, uvijek uz obronak *Sasso Piatta* prema najvećem evropskom alpskom pašnjaku: *Alpe di Siusi*. Na njegovu je početku privatni Rif. *Sasso Piatto* s pogledom na cijeli valoviti teren. Sočne livade s nebrojenim stadima ovaca i goveda. U pozadini *Catinaccio* (*Rosengarten*) i *M. Sciliar*. Put vodi uvijek prema zapadu i nakon dva sata hoda stignem do Rif. dell *Alpe di Siusi* (2142 m) na podnožju bizarnih *Denti di Terrarossa*. Opet veliki privatni hotel s prvorazrednim komforom, spreman da primi oko 2000 razmaženih gostiju. Zakrećem oštro na desno i nakon daljih 5 sati hoda kroz same livade i pašnjake na koncu krasna jelova šuma, stignem do Rif. *Monte Pana* u pitomoj okolici, okružen kolosalnim terenima za skijanje. Tu je centar zimskog športa ovog kraja. Sam hotel je sagrađen od drveta, unutrašnje uređenje hipermoderno i luksuzno.

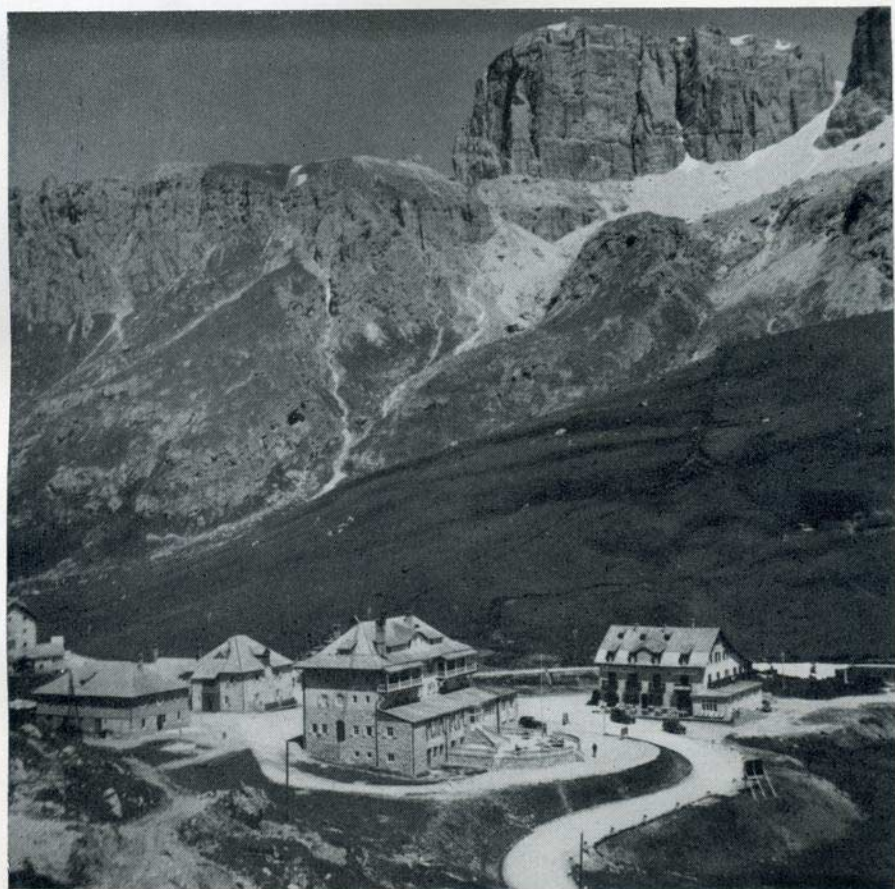
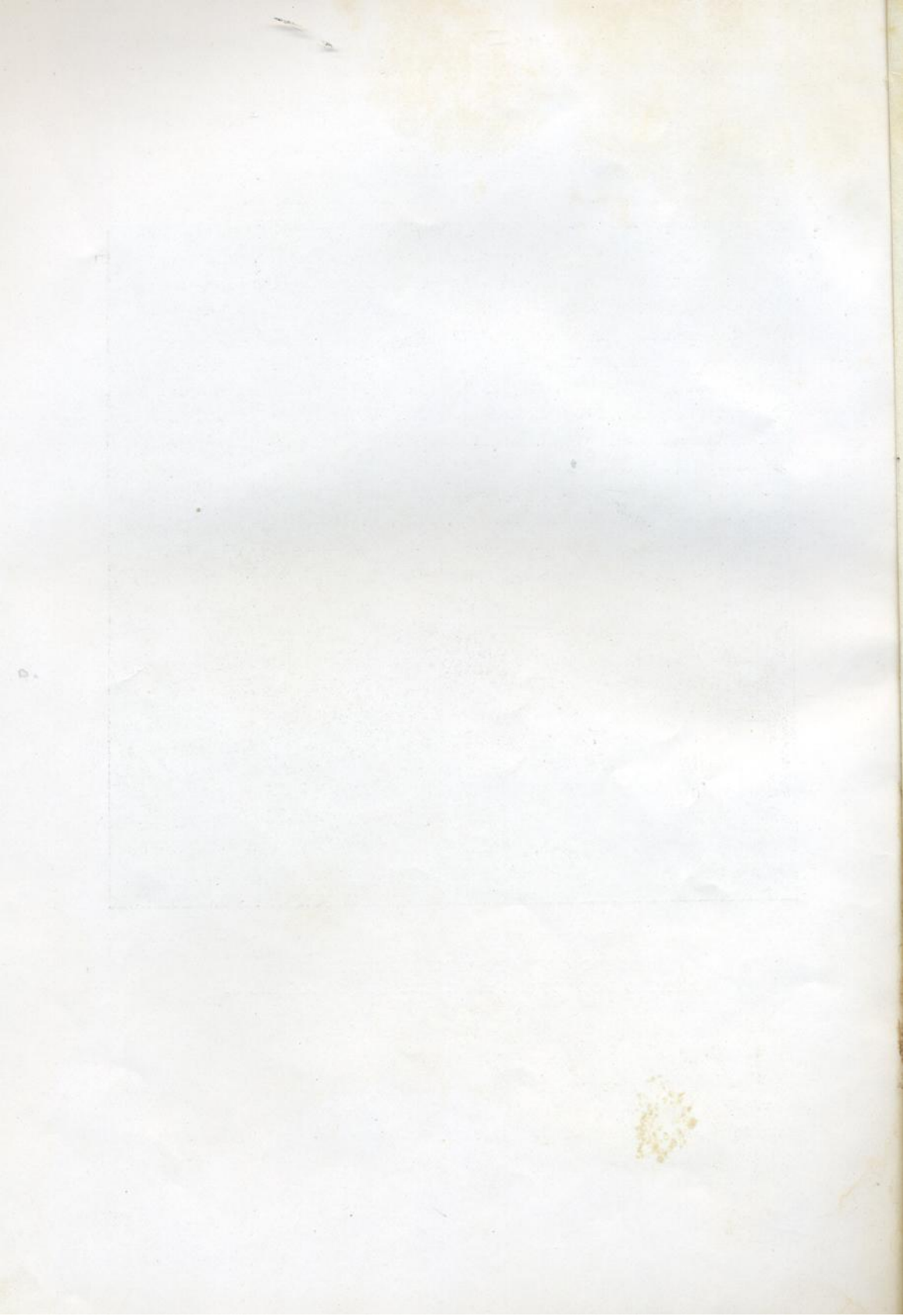

Foto: V. Kamenar

DESNO GORE: FORCELLA PORDOI 2849 m
PASSO PORDOI 2242 m i SASSO DI PORDOI 2950 m

Nekako mi je neugodno u ovoj odjeći stupiti na one blještave podove pokrivene debelim sagovima. Ali odmah mi je lakše, kad opazim nekoliko gostiju u košuljama. I sada počinje tortura. Konobari u bijelim rukavicama nude na srebrenim pladnjevima razne poslastice. Raci, majoneza, krvavi biftek s nekakvim sosom od brašna pa prijesni prumpir i konačno smrdljivi sir. Daj ti, bato, sarme, ili odojka, onako na ražnju — reš!! Kad mi je nadkonobar pružio na tanjiru račun, nisam se usudio ni da ga pogledam, položio sam štotinjarku, a ono nešto malo sitniša, što mi je uzvratilo, stavih prezirnim gestom u džep. Odahnuo sam, kada sam bio opet vani. Još pola sata hoda i eto me na željezničkoj postaji Santa Cristina u Val Gardena. Eto i vlaka. Brate! Samoborac! Komad domovine. Vagoni prenatrpani, nedjelja je. Cijela pruga dugačka je oko 28 km., započinje kod Chiuse a svršava ispod Gruppo di Sella. Visinska razlika oko 1200 m. Ovu je prugu sagradila za vrijeme prošlog svjetskog rata Austrija kao stratešku željeznicu. Nakon rata izgradili su je Talijani i preudესili za osobni promet. Vozim se nizbrdo oko 6 km do krasnog mjesta Ortisei. Turističko i klimatsko mjesto, veliki hoteli, vile i perivoji. Znamenito radi svoje drvorezbarske industrije. Vrućina, ulice pune naroda u živopisnoj nošnji. Muškarci s ogromnim zelenim šeširima i sa »kuražfederom«, žene u crnoj svili, na glavi zlatne krune na tri kata u obliku male indijske pagode. Eto i mojih poznatih sa Col Rodelle. Sjedamo u auto i za čas smo u Val D'Isarco. Tu je glavna pruga Bolzano—Brennero, sve elektrificirano kao i u cijeloj sjev. Italiji. Zakrećemo oštro na istok i za jedan sat smo na Lago di Carezza, »biser Dolomita«. Na sjeveru Catinaccio, na jugu Latemar. Tri kilometra dalje Passo di Costalunga. Opet najluksuzniji hoteli čekaju turiste, ali samo one s debelim budželarima. Vidim natpis na jednom hotelu: Casa per Turisti. E, ovo je ono pravo! Tu valjda nema konobara s bijelim rukavicama. Oprostim se s ljubaznim parom iz Reicha i već se puši pasta asciutta preda mnom. Harmonika, ples, veselje, oko mene odmah prijateljstvo i pijača. Ja se držim uglavnom izvrsne pive, koja je vrlo jeftina.

Jutro kišovito. Moram promijeniti plan, koji je imao biti: Catinaccio. Sjedam u autobus i za 1 sat eto me u Bolzanu. Opisivati gradove nije svrha ovog putopisa, samo toliko; moderan, velik i vrlo bućan. Novi dio s lijepim građevinama, osobito spomenik palima u ratu, onda vrtovi i parkovi sa subtropskom vegetacijom. U 8 sati navečer imao sam sreću vidjeti »Dolomite u plamenu«. To je ujedno i oproštaj od njih.

Motorni vlak odvezao me je za kojih 30 minuta u Merano. Letimično projurih kroz glavnije ulice. Sa »superlativima« neka bude

kraj, — jer da se to opiše, treba čovjek biti pjesnički nadahnut. Jure moja motorna kola dalje kroz Val Venista. Cilj je: Ortler! Nakon tri sata vožne — Spondigna. Tu sjedam u autobus i preko Gomagoi stignem u sumrak u Soldu, na podnožju Ortlera. I sada žalost; na izlazu iz autobusa pristupa načelnik mjesta s porukom: svi stranci bez razlike narodnosti moraju u roku od 24 sata napustiti provinciju Bolzano. Eto predosjećaj! Sad mi nije žao, što sam jurio, moglo me je to zadesiti u srcu Dolomita, a tako sam ih barem u glavnom vidio. Ujutro barem pogledam Ortler (3800 m) i okolne ledenjake. Onda brzo natrag: Spondigna—Merano—Bolzano. Šta sada? Sjedim na kolodvoru, proučavam vozni red, odlučim: Venezia! Tim više, što je još nisam vidio. — Trento, Verona, Padova i Venezia. Stignem upravo pri zalazu sunca. Venezia gori obasjana zadnjim tracima. Opet neopisiva ljepota. Pred 10 sati bio sam još među ledenjacima — sada sam na moru. Prolazim trgom Sv. Marka. Sprema se veliki koncert filharmonije pod vedrim nebom. Brzo se bar malo uredim i ponovno sam na trgu. Sve vrije, kavane pune, gondole, parobrodi, gužva na obalama. Čovjeka hvata vrtoglavica. Odlučim, da sutra dan pogledam barem letimično grad a svakako i Lido. Kupam se u Jadranu, ali nekako nisam zadovoljan. Da! Sve je prekrasno: vile, hoteli, nebo bez ijednog oblaka, ali more — nije ono naše! Nema onu azurnu i smaragdnu boju, kao kod nas. A moguće sam već i blaziran od utisaka zadnjih 14 dana.

Preko Gorice i dolinom Isonza pa kroz Črnu Prst i eto me u Bohinjskoj Bistrici. Ne idem još kući. Lijepo vrijeme — dakle — Triglav. Lijepo je bilo. Neopisivo lijepo!

Bez ikakvih neprilika prošao sam i vidio mnogo toga.

Vjerujte mi: Dolomiti — savršenstvo! Red i prijazan prijem svuda. I što je glavno — nije skupo!

Proučavam karte, gledam fotografije. Kakova će biti 1940. godina?

Hoće li biti turista u onim divnim predjelima? Ako ih bude, bit ću i ja među njima!

Veliki Stol 2236 m — Zelenica

Ivan Bumba (Zagreb)

Sjedeći ispod piramide na vrhu naše Medvjednice držao sam u ruci sat i puštao omladinske trkače sa starta, da na trkačkoj stazi pokažu svoje znanje na skijama. Trkač za trkačem nestajao je na strmini, dok je iza njih nešto ostajalo — plavi trag dasaka na nevinoj bjelini, koji me je u mislima odveo u visoke Alpe i na naše visoke gore ponosite Herceg-Bosne. Kako je sad tamo?

Snježni kristalići veselo se cackle na suncu, kao da je sunce zemlja, a livada tu pred skijama da je zvjezdano nebo. Kad skije projure kroz njih, oni se veselo dignu, nestašno zalepršaju zrakom,

Foto: S. Brezovečki

Ispod vrha Stola

sretni, što su opet postigli slobodu gibanja. Sunce lagano kreće prema zapadu u svoju kolijevku, a plavi trag skija daleko se proteže kao putokaz, koji te želi još jednoč podsjetiti na divne časove, kada si osjećao, da ti cijelo tijelo i duša leti kao kroz svemir dodirujući pri tome malene zvjezdice, i da si tako postigao svoj cilj.

Na Veliku subotu našli smo se nas šestorica na kolodvoru noseći na sebi pored teških uprtnjača i teške skije, kroz koje je pri vrhovima znatizeljno provirivao cepin radujući se, što ni njega nismo zaboravili. Vlak nas je odvezao preko Sutle, Ljubljane do Žirovnice, gdje smo uzeli put pod noge i pošli prema Valvazarovoj kući (1180 m). Preko dana u vlaku prošli smo skoro sve faze

vremena i to lijepo, maglovito, kišu, a sada nas je opet pozdravilo sunce na zapadu. Skije su nas tištale na ramenima, pa smo napali našega Slaveka Brezovečkog, koji nas je nagovorio, da ih uzmemo sa sobom, a snijeg je ovdje jedva ostavio tek svoj neznatni trag. Emil Laszowski, zvan »Kozodoj«, preporučio mu je, da odmah kupi povratnu kartu, jer na povratku ne će imati vremena, ako ne nađemo dosta snijega. No »Škot« kao pravi Škot se je samo smješkao.

Kada smo rano ujutro krenuli iz kuće, tumačio nam je graničar, kako je svakako bolji i kraći put ispod Stola na Zelenicu nego preko njega. I ako smo mu vjerovali, krenuli smo ipak prema vrhu. Snijega je bilo mjestimično dosta, no bio je tvrd i dobar za hodanje, tako da dereze nismo uopće trebali na cijelom putu. Lagano se uspinjući razgovorali smo, slikali i nakon četirisatnog uspona zadovoljno smo se nahranili kraj zatvorene Prešernove kuće na Malom Stolu (2198 m), a za daljnja četvrt sata našli smo se na vrhu Velikog Stola (2236 m), najvišeg vrha u Karavankama.

Dan je bio prekrasan kao rijetko kada. Oči se jednostavno nisu mogle zaustaviti, jer je vidik bio neopisiv. Prema istoku započela je vijenac Vrtača, a dalje od nje Nemški vrh, Olševa, Košuta sa svojim grebenom i dva izrazita roga, pred njom Begunjščica, a iza nje cijele Kamniške Alpe sa svojim kamenim, a sada bijelim velikanima. Prema jugu i zapadu pružila se cijela Gorenjsko dolina od Ljubljane do Rateča s planinama Zasavja i Šmarne gore do Julijskih Alpa, čiji su nam vrhunci bili tako reći na dohvatu ruke. Ponosni Triglav čuvao je ljubomorno jedan maleni crveni oblacić, koji je izgledao kao zastava na njemu. Dalje prema istoku pružile se Karavanke s vrhovima Baba, Kepa, pa Golica, a u daljini bile su zavite u laganu maglicu Visoke i Niske Ture. Tražio sam očima vrh Dachsteina, na koji sam se prošle godine popeo, no on se obavio neprozirnim velom.

Nakon počinka povezali smo skije na noge, pa je započelo spuštanje strmim i dosta širokim žlijebom do podnožja Srednjega vrha (1799 m). Velikom brzinom rezale su skije strmu bijelu plohu u velikim zavojima i opisujući ih pismom skijaša oduzimale su nevinnost netaknutoj površini. Snijega je bilo svih vrsta, počevši od idealnog prašnatoga do potpuno rastopljene smjese, pa je valjalo odlično vladati tehnikom, kod čega su se naši omladinci pokazali vrlo dobro. Pod Srednjim vrhom, pod kojim smo stali i pješice se popeli na nj, pa onda nastavili dalje na skijama, sastavio je naš Emil vrlo zamršeni rebus. Kako je nespretno pao, zabio mu se cepin, koji je bio u uprtnjači, preko glave u tvrdi snijeg, izmiješao ruke i noge s askama i štapovima, pa je odgonetanje toga rebusa bilo vrlo zabavno naročito zbog toga, što je prošlo bez ikakvih ozljeda. Promatrajući

veliki i strmi obronak, kojim smo se spustili, skoro nismo vjerovali, da smo se po njemu dovezli, da nas nije o tome neopozivo uvjeravao plavi trag načičkan ovdje ondje otiskom štapova.

Predveče stigli smo vrlo zadovoljni u kuću na Zelenici (1534 m), gdje nažalost nije bilo ni govora o kakovu spavanju, jer su se Slovenci slaveći Uskrs zabavljali vrlo bučno do jedan sat iza ponoći tako, da nas je i svaka pomisao na spavanje brzo napustila. Na upit, zašto tu ne važi pravilo mira od deset sati na večer, dobili smo odgovor, da je kod njih svaka krčma otvorena do pola noći. Drugi dan skijali smo pred kućom, a dvojica drugova popeli su se na Nemški vrh. Nakon ručka spustili smo se odličnim za vožnju obronkom prema Sv. Ani, gdje smo skije uprtili na rame i pošli pješice u Trzič.

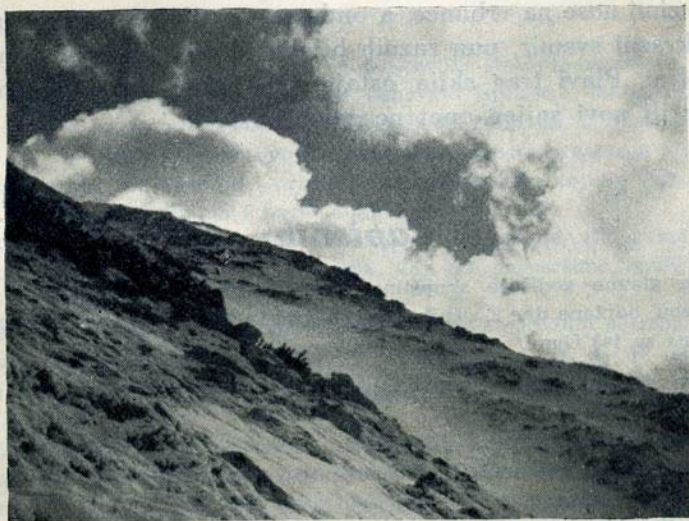

Foto: S. Brezovečki

Pod Malim Stolom

Tereni za skijanje na Zelenici su zaista odlični, naročito za one, koji žele steći alpsku tehniku vožnje. Imade tu blagih, a i vrlo strmih obronaka, snijeg se obično dobro i dosta dugo drži, tako, da slovenski skijaši i trkači dolaze tude na svoj račun.

Skije su riješile pitanje, kako ćemo zimi planinariti. Njima moramo biti zaista zahvalni, da možemo danas zimi doseći vrhunce koje planine. Kod znamenitog prijelaza Grönlanda god. 1888. upotrijebili su Nansen i drugovi skije i dosegli s njima visinu od skoro 3000 m, a kao prva dokazana skijaška gora je Heimgarten, visoka 1790 m, u Istočnim Alpama, na koju se god 1890. popeo sa skijama Karl Otto Murnauer. Od tada započeli su planinari sve više uzimati skije

za zimske uspone, koje su bile najprije ismijevane i odbacivane, pa je tako na pr. dobila Monte Rosa Dufourspitze ski-posjet god 1898., Grossglockner 1909. a Montblanc g. 1904. I ako su zimski usponi bez skija već od prije poznati, kao na pr. god. 1832. na Strahlegg u Zapadnim Alpama, a u Istočnim god. 1847. na Dachstein po F. Simony-u, ipak su skije mnogo doprinijele širenju zimskoga planinarstva.

Ponosno koči se visoki vrhunac. Sunce na zalazu šalje mu posljednje svoje zlatne trake, a lagana maglica obavića mu vrh. Iz daljine izgleda kao potpuno nepristupačan, no gle, što je to? Oštro oko zapaža na bijeloj površini neke krivulje, crte, što li? To su tragovi skija, koje plavetilo večernjeg sumraka bojadiše plavom bojom, i koje dokazuju, da su na tom ponosnom vrhuncu ipak bili ljudi. Da, te crte i tragovi nisu pisani olovkom ili perom, već tvrdim daskama, koje nas zimi nose na vrhunce, a onda se na njima spuštamo u dolinu kroz prekrasni svemir, pun raznih bijelih i čarobnih zvjezdica, sretni i zadovoljni. Plavi trag skija ostaje kao jedini dokaz o tome, dok ga vjetar ili novi snijeg opet ne zamete...

Zapisnik

66. redovite glavne godišnje skupštine Matice Hrvatskog planinarskog društva u Zagrebu, održane dne 2. ožujka 1940. u dvorani Merkura, Preradovićeve 3. Prisutna su 143 člana.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsjednika
2. Izbor dvojice ovjervitelja zapisnika i dvojice skrutatora
3. Izvještaj tajnika
4. Izvještaj blagajnika
5. Izvještaj nadzornog odbora i podjeljenje razrješnice
6. Prijedlozi članova
7. Izbor izlasnika i zamjenika za glavnu skupštinu društva
8. Eventualije.

Skupštini predsjedja predsjednik dr Josip Torbar.

Predsjednik otvara skupštinu u 20.30 sati pozdravnim govorom, u kojemu se osvrće na dugogodišnju prošlost društva, koje se je održalo međusobnom ljubavi, povjerenjem i prijateljstvom. Svojim radom društvo je doprinijelo mnogo za korist hrvatskog naroda. Dalje kaže, da živimo u najkritičnijem vremenu, gdje se na sve pa i na nas Hrvate stavljaју teški zadatci. Zahvaljujući svijesti hrvatskog naroda mi smo do sada uspjeli, da se održimo i možemo biti zadovoljni, što smo ispunili svoju narodnu i društvenu dužnost. Kaže, da je uvjeren, da ćemo ubuduće znati odgovoriti onako, kako to narodno srce traži i očekuje.

Moli, da se lična pitanja stave na stranu, jer iako su ona razumljiva, nije danas vrijeme, da se tim pitanjima posvećuje pažnja.

Želi, da svima prvenstveno bude pred očima prosperitet društva i vjeruje, da ćemo u svakoj stvari, koja je u interesu društva, naći zajedničku bazu. Ukoliko se bude o osobnim pitanjima i raspravljalo, želi, da se to učini na dostojan i razuman način. Moli, da se drži pred očima prvenstveno ugled i interesi društva, pa će ostalo biti lako riješiti i zadovoljiti sve dobronamjerne.

Pozdravlja još jedamput sve prisutne i predlaže, da se predsjedniku dru. Mačku pošalje pozdravni brzojav, što se jednoglasno prima.

Prelazi zatim na dnevni red i predlaže za ovjerače zapisnika dra Vukovića i Ivana Pupića, a za skrutatore Zrnca i Gomerčića, što skupština prima.

G. Grivičić traži riječ i počinje govoriti o brzojavu dru. Mačeku, ali ga prisutni prekidaju burnim protestima.

Predsjednik konstatira, da je pozdrav jednoglasno bio primljen i oduzima Grivičiću riječ. Nastaje objašnjavanje i padaju razni povici.

U 2. točki dnevnog reda podnosi tajnik Plaček slijedeći pismeni izvještaj o radu društva u prošloj godini.

Slavna glavna skupštino!

Važan događaj, koji se je odigrao od posljednje godišnje skupštine do danas poglavito za hrvatski narod, je stvaranje banovine Hrvatske. Mi sporazum, koji je donio hrvatskom narodu slobodu, pozdravljamo otvoreno i iskrena srca, jer vjerujemo, da će vlasti u novom svojstvu upoznati važnost hrvatskog planinarstva osnovanog pred 6 i pol decenija i priznati mu onaj značaj, koji je steklo ostajući vjerno na braniku planinarskih i nacionalnih ideala.

Mnoga su pitanja otvorena. Moljaka se na sve strane, ali uzalud. Sve, što je učinjeno, možemo pripisati samo onima, koji su neposredno imali prolaznog uspjeha.

Mi ćemo pričekati, jer imade prvenstveno važnijih narodnih potreba, ali mi se s puno nade uzdamo u naše nacionalne vođe i njihov obzir, da će planinarstvo potpomoći u onom opsegu, koji ga pripada po njegovoj snazi i borbi kroz minula desetljeća.

Koliko je planinarstvo pridonijelo razvoju turizma, nije potrebno spominjati, jer turizam nije samo poznavanje bliže već i dalje okolice, a to je planinarstvo, koje i u najzabačenijim krajevima gradi puteve, kuće, vidikovce pružajući svakom domaćem i inozemcu maksimum naslade i ljepote, što ga daje hrvatska priroda.

Upravni i nadzorni odbor. — Na prvoj sjednici podijeljene su časti i dužnosti pojedinim članovima kako slijedi:

Predsjednik: Dr. Josip Torbar, I. podpredsjednik: Dr. Fran Šuklje, II. podpredsjednik: Dr. Fran Kušan, tajnik: Josip Plaček, zamjenik tajnika: Josip Levak, blagajnik: Antun Glad, zamjenik blagajnika: Janko Korotaj, ekonom: Stanko Horvat, zamjenik ekonomista: Mirko Čubelić, knjižničar: Ćiro Brončić. Odbornici: Dr. ing. Milan Anić, ing. Zvonko Crnokrak, ing. Ivica Glogolja, Dr. Branko Haramustek, Alfons Heinz, Zlatko Juretić, Dr. Matko Katičić, Vladimir Veiler i Boris Vrtar. Nadzorni odbor: pročelnik: kap. Đuro Pany, Mladen Maričić i Julije Strepački.

Ostavke su podnijeli g. Korotaj i Dr. ing. Anić, koja mjesta nismo popunili radi predstojeće izvanredne skupštine.

Stupanjem na snagu novih pravila, te s obzirom na novi sastav, koji se pravilima predviđa, na održanoj izvanrednoj skupštini od 11. listopada 1939. birana su 22 izaslanika i toliko zamjenika za glavnu godišnju skupštinu Središnje uprave.

Birani su: Dr. Ante Cividini, Dr. Vladimir Benešić, Stanko Čagljević, Walter Jankovsky, Dr. Ljudevit Barić, Dragutin Malivuk, Berislav Petrušić, Ivica Rukavina, Vjekoslav Čubelić, Ernest Krömpler, Rudolf Zvidl, Geza Šalamon, Marijan Dragman, Dr. Ivo Horvat, Dr. Zdravko Lorković, Rudolf Štefan, Vlado Smoljan, Adolf Gomerčić, Dr. Josip Marošević, Dr. Đuro Karminski, Dr. Ivo Lorin i Vladimir Švob. Zamjenici: Tom Bodenko, Antun Tretinjak, Vjekoslav Tupy, ing. Aleksandar Valenteković, Emil Laszowsky, Slavo Brezovečki, Antun Tuđa, Ljudevit Griesbach, Dr. Dragutin Tomac, Drago Kunštek, Dr. Franjo Višnar, Tomo Starčević, Dragutin Lisac, Jurica Vidok, Tomislav Fumić, Viktor Mlinarić, Božo Ružić, Dr. Brano Koščica, Stjepan Žulić, Antun Löbl i Dr. Milan Svoboda.

Na izvanrednoj skupštini Središnje uprave od 18. listopada izabran je novi upravni odbor, u koji osim članova podružnice ulaze i članovi Matice. Za predsjednika je izabran Dr. Josip Torbar, dok su ostale funkcije određene na prvoj redovitoj sjednici. Tako sačinjavaju odbor Matice: kao II. podpredsjednik Dr. Fran Suklje, tajnik Josip Plaček, zamjenik tajnika: Mirko Tropan, blagajnik: Antun Glad, zamjenik blagajnika: Milan Radej. Odbornici: Dragutin Malivuk, Miroslav Čubelić, ing. Ivica Glogolja, ing. Zvonimir Crnokrak, Emil Laszowsky, Geza Šalamon, Ernest Krömpler, Dr. Branko Haramustek, Vladimir Veiler, Josip Grabanović, Tomislav Fumić, Blažeković i ing. Ivan Godek. Nadzorni odbor: pročelnik kap. Đuro Pany, odbornici: Dragutin Kunštek, Julije Strepački, zamjenici: Tom Bedenko i Ivica Rukavina.

Na temelju nove situacije stvaranjem banovine Hrvatske i učešća u zajedničkim državnim poslovima postao je predsjednik Dr. Torbar ministrom, te mu je s prve sjednice upravnog odbora poslat brzopjavni pozdrav.

S obzirom da poslovna godina traje samo do konca godine, nije bilo kroz ovo kratko vrijeme u odboru promjene.

U svemu je održana 31 sjednica. Pojedinim odbornicima dodijeljene su posebne funkcije, o kojima su dogodice podnašali izvještaje.

Za obilan rad, koji je nastao općim poslovanjem, namještena je pomoćna sila za poludnevni posao u osobi Branka Majnara.

G. Majnar napustio je ovo mjesto s danom 15. kolovoza pr. godine zbog razgranjenog poslovanja, naročito radi Tomislavova doma, a da time olakšamo rad pojedinih odbornika, namješten je gosp. Lovretić za cijeli dan.

Svi odbornici dali su kolektivne izjave, da se odriču svake nagrade za rad u društvu.

Administracija društva je velika. U svemu je primljeno i odaslano 3.680 dopisa, raznih okružnica, uputa, sve što zasijeca u poslovanje i organizaciju rada.

Članstvo. — I ovoga puta govorim samo o članstvu Matice. Prema novim pravilima utemeljitelji mogu biti samo članovi Središnje uprave. Radi toga smo ih prenijeli na S. U., koja će voditi popis svih utemeljitelja bez razlike, u kojem on mjestu i u članstvo pristupa. Broj članova je ostao skoro isti. U prošloj godini bilo je učlanjeno 4.162 osobe, dok ove godine iskazujemo 4.142, dakle za 20 članova manje. Kraj ovako velikog broja članova nije opadanje tako veliko, a vjerujem, da će se u toku ove godine uplatiti još mnogo zaostalih članarina i da će broj premašiti prošlogodišnji.

Nastavljeno je sakupljanjem članova, ali se ne možemo pohvaliti, da je prema gornjem stanju učinjeno nešto više. Zato ovim pozivam sve članove, neka si stave u dužnost, da svaki mora učlaniti bar još jednoga, tada će brojno stanje poskočiti, jer svaki mora znati, da mu se članarina isplaćuje u raznim povlasticama i po nekoliko puta.

Društveni rad. — S izmjenom pravila izmijenili su odsjeci rokove svojih godišnjih sastanaka te su ih uskladili s općim zahtjevima. Rad u odsjecima nastavljen je intenzivnim djelovanjem, što se najbolje vidi iz sastanaka, koji se drže pod tjednom. Održan je zajednički sastanak s pročelnicima i tajnicima svih odsjeka, kojom prilikom su iznesene potrebe i želje odsjeka radi što uže suradnje s upravnim odborom, te je ustanovljeno, da brojno stanje odsjeka ne odgovara broju ostalog članstva.

Siri sastanak održan je samo jedanput u obliku Nikolinjske večeri u gostionici kod Zebića. Više ih nije bilo radi pomanjkanja zgodnih prostorija.

Osim manjih priloga doznačeno je Gospodarskoj slogi za poplavljene 1.000.— dinara.

Prigodom proslave 60 godišnjice vođe hrvatskog naroda Dr Mačka paljeni su krijesovi na Sljemenu na terasi doma a piramida je bila svečano iluminirana.

Društvo za promet stranaca, koje radi na regulatornoj osnovi Sljemena i ceste do Stubičkih Toplica, pozvalo je na suradnju naše društvo. Kao izaslanik sudjelovao je g. Veiler.

Uobičajene povlastice na željeznici uživali su članovi kao i dosada. Osjeća se pomanjkanje zgodne veze s Gorskim kotarom. Za ovu godinu zatraženo je predstavkom uvadanje nedjeljnog izletničkog ili popularnog vlaka do Sušaka.

Četvrti dio velikog reljefa, Gorski kotar-Velebit, nije dogotovljen radi izvanrednih prilika, ali imade nade, da ćemo i to dočekati u dogledno vrijeme.

Na 2. srpnja 1939. proslavljena je svečano 50 godišnjica opstanka željeznog vidikovca na Sljemenu uz sudjelovanje brojnog članstva, izaslanika podružnica, drugih društava i ustanova. Povodom proslave izvršeno je novo ličenje vidikovca pod vlastitim nadzorom i troškom. Tom zgodom izvršena je posveta omladinskog šatora.

Zaslugom g. Slavka Sagovca izrađen je nacrt markiranih puteva po Velebitu. Nacrt je odaslan kao prilog Hrvatskom planinaru i priklopljen kao dodatak Poljakovom Vodiču. Time je riješeno pitanje mnogih, koji su želili upoznati Velebit i po njemu krstariti.

Tokom godine provedena je nadopuna namještaja poslovnice protiv požara.

Uspostavom banovine Hrvatske ukazana je potreba što veće samostalnosti. Našem prijedlogu, da se osnuje Hrv. planinarski savez odazvala su se H. P. D. Runolist, H. T. K. Sljeme i Društvo planinara u Bosni i Hercegovini. Nakon odobrenih pravila održana je 11. XII. konstituirajuća skupština, na kojoj je izabran odbor na čelu sa prof. Dr Šukljeom. Za početak rada i troškove odobreno je Din 300.— kao pripomoć.

Prošle godine uzvraćen je posjet bugarskim planinarima. Održanom izletu od 5.—18. VIII. 1939. prisustvovalo je 28 članova iz Zagreba te 1 član iz Sarajeva pod vodstvom g. Čubelića i Grubanovića. Našim planinarima ukazana je naročita susretljivost i pažnja te bratska slavenska uzajamnost.

Kulturno prosvjetni rad. — U organizaciji samog društva nije održano nikakvo predavanje, jer su to preuzeli odsjeci. Održano je mnogo prikazivanja u društvenim prostorijama te u Pučkom sveučilištu. Rektorat je dozvolio besplatnu uporabu dvorane kemijskog zavoda, a društvo je snášalo troškove čišćenja i osvjetljenja.

Sa žalošću moramo ustanoviti, da je Zagreb pun intelektualnog svijeta, i da ~~ismo~~ u stanju organizirati ciklus predavanja, jer nailazimo na nerazumijevanje pogotovo, ako se traži predavanje izvan Zagreba.

Društveno glasilo. — Naše glasilo »Hrvatski planinar« je i ove godine uređivano na već uobičajeni način, koji mu dadoše i praksa i potrebe hrvatskog planinarstva uopće, a napose Hrvatskog planinarskog društva. Kao i dosada u listu se je u prvome redu obraćala pozornost na hrvatske planine, ali su se donosili opisi i prikazi i iz drugih krajeva Evrope, pa čak i drugih kontinenata. Pri tome je uredništvo lista nastojalo, da iznese što ljepše i što bolje opise pojedinih planina, odnosno planinskih objekata i da ih ilustrira što boljim i uspješnijim slikama. Pri tome radu glavnu je ulogu igrala suradnja članova društva. Pri suradnji okupio se lijep broj već poznatih hrvatskih planinarskih pisaca, koji su ostali listu vjerni, a javljaju se i novi i mlađi suradnici. Pisci su uglavnom obradili u svojim člancima izlete na pojedine planine iznoseći opis interesantnih i značajnih pojedinosti i raznolike doživljaje svoje i svoga društva i nastojali su na taj način dati svojim sastavima živosti, neposrednosti i izvjesne topline. Kod nekih se pisaca opaža, da u svojim radovima iznose samo najobičnije pojave s neke planine, koji su već poznati. Dobro bi bilo, da se pri pisanju članaka pazi na to, da se iznose detalji, planinski momenti do sada nepoznati, da svratimo pozornost i na život našeg naroda na planinama. Treba nastojati, da svaki članak iznese ponešto novo, zanimljivo i dosada nepoznato. S time bi zanimljivost i vrijednost tih članaka svakako poskočila. — Isto se tako mora preporučiti, da suradnici pri snimanju što više paze i na tehničku stranu svojih slika a ne samo na sadržajnu.

Istaknuti se mora oduševljenje i ljubav suradnika za naše planine kao i materijalne žrtve, koje doprinose pripremajući svoje radnje za naš vjesnik. I baš s obzirom na današnja teška i skupa vremena treba da se suradnicima izrazi zahvalnost i puno priznanje za tu požrtvovnost pogotovo, kad se uzme u obzir, da su svoje radnje i slike odstupali uredništvu skoro redovito besplatno.

Želja je uprave društva i uredništva, da se podružnice kao organizacije češće javljaju i da iznose u opisima i dopisima svoj rad i svoja nastojanja oko unapređivanja planinarstva u svojem kraju. S pohvalom treba istaknuti agilne podružnice »Japetić« u Samoboru i »Bjelašnicu« u Sarajevu, koje su u nekoliko priloga dale dokaza o svome živom planinarskom radu.

Glasilo je ove godine sadržajem i opremom ostalo na visini, na kojoj se nalazi već dugi niz godina. Možemo ustvrditi, pa čak i s ponosom kazati, da oblikom svojim, tehničkom dotjeranošću i sadržajem ne samo da ne zaostaje za srodnim listovima ostalih evropskih naroda, već da ga možemo ubrojiti među prve i najbolje planinarske listove uopće. Zasluga je to u najvećem opsegu naših suradnika te njihove ljubavi i oduševljenja za svoj list.

List je ove godine uređivao od 1—10. broja Dr Fran Kušan, a 11. i 12. broj uredio je gimn. ravnatelj Ivan Rengjeo.

Naklada se tiska u 1.300 primjeraka, od kojih je za prošlu godinu uplaćeno 1.075 pretplata, 25 besplatnih, 39 zamjena, 65 za detaljnu prodaju i zalihu, dok 96 nije još pretplatu podmirilo.

Dužnost je svakog člana, da pribere novih pretplatnika, jer stanje sadašnjih pretplatnika je maleno i ne odgovara brojnoj snazi s obzirom da je to jedini hrvatski list ove vrste.

Botanički vrt. — U samom početku, čim je data ideja o osnivanju i uzgajanju jednog planinarskog vrta u neposrednoj blizini Tomislav-doma, pristupa se krčenju šume i korova na južnoj strani ispod terase. Da ga sačuvamo od štetočina i uništavanja, postavljena je žičana ograda. Raspored je izvršen, čitav prostor je podije-

ljen u grupe. Donešeno je vapnenačkih stijena iz Vrapča radi bilja, koje raste na vapnenom podlozi, izrađena su točila, vrtače te jedan bazen za biljke, koje samo u vodi uspijevaju. Bilje je sakupljeno iz svih krajeva države i presađivano, a mnogo je dobiveno iz sjemenja. Za uspješno uzdržavanje provedena je i vodovodna mreža za polijevanje vrta.

Dne 2. srpnja 1939. bilo je svečano otvorenje vrta. Sa terase doma podpredsjednik dr Suklje pozdravio je prisutne prigodnim govorom, u kojem naglašuje značenje upoznavanja planinske flore, i time je proglasio vrt otvorenim. Ovo djelo pozdravili su sveučilišni profesor Dr. Karlo Bošnjak, i u ime Hortikulturnog društva prof. Dr. Pirnat. Potom je osnivač vrta dr Fran Kušan u kratko prikazao značaj samog vrta, i upozorio na njegovo čuvanje.

Za ovaj značajan rad, koji će dati prilike, da planinari upoznaju svu ljepotu prirodnih biljaka, kao i odgojnu važnost svima, koje ova grana zanima, ide zasluga u prvom redu osnivača i njegovog glavnog radnika Dr. Frana Kušana, a zati poma-gaća Vilima Lošniga.

Samo onaj, koji posjeti vrt, vidjet će, koliko je truda, muke i ljubavi uloženo, pa možemo reći, da se pretvara u mali botanički perivoj.

Za nadziranje vrta namješten je vrtlarski pomoćnik, koji ujedno nadzire i okolicu doma te kao pomoćni radnik prima plaću ostalih radnika.

Društvena knjižnica. — S velikim teškoćama obogaćuje se naša knjižnica planinarskim knjigama. Na hrvatskom jeziku imademo vrlo malo izdanja, a većina je rasprodana. Zato se služimo inostranim izdanjima, koje imademo na raznim jezicima. Prema raspodjeli imademo:

Planinarske knjige: Zaliha od prošle godine 291 komad, poklonjenih i kupljenih 10 komada, svega 301 komad.

Časopisi: Zaliha 245 komada, uvezanih 16 godišta, stanje 261 komad.

Beletristika: Zaliha 401, poklonjena 1, ostaje nova zaliha od 402 kom.

Zbroj svih knjiga iznaša 964 komada, t. j. za 27 komada više od prošle godine.

Od 15. IV. do konca godine posuđeno je 129-orici čitatelja 159 knjiga, te je unišilo na račun odštete 194 dinara.

Darovali su knjige: Dr. Cividini, Dr. Majer, »Fruška Gora« i podružnica iz Gračaca.

Knjižnica je otvorena za vrijeme uredovnog vremena, a knjige se izdaju i primaju utorkom i petkom od 6.30 do 8 sati na večer.

Nadzor nad knjižnicom vodili su najprije g. Čiro Bronić a kasnije g. Geza Šalamon, dok je knjižnicom rukovodila točno i savjesno zaslužna knjižničarka A. Kovačić.

Napose molimo i ovom zgodom sve članove, da svaki u svom krugu, mjestu i okolici sabere planinarskih knjiga i pokloni za dar našoj knjižnici.

Iz arhiva izlučene su mnoge stare knjige, koje su kod nas ležale neupotrebive, i predane su Sveučilišnoj knjižnici na poklon.

Isleti. — Točan popis svih izleta tehnički je kod nas neprovediv. Oni izleti, koje organiziraju naši odsjeci, vode se točno u popisu te je njihov zbir iskazan u izvještaju odsjeka.

Zbog velikog broja članova, a prožeti željom, da izlete prave u svom krugu znanaca, polazili su izletnici u svim pravcima bliže sljemenske i plješivičke gore. U druge udaljene krajeve morali su članovi koristiti pravo na polovičnu vožnju s uvjerenjem, koje vrijedi za putovanja. Te izlete vodili smo točno pa je u razdoblju od konca travnja do danas organizirano 109 izleta sa 852 učesnika.

Društveni odsjeci. — A. Alpinistički odsjek.

U minuloj radnoj godini nastavljeno je započetim radom u smislu i smjernicama, koje su postavljene pri osnutku odsjeka. Uspjeh u prošloj godini bio je vrlo dobar.

Markacije, koje smo ranije u sklopu ovog odsjeka prikazali, sadržane su u izvještaju Omladinskog odsjeka. Prošle godine rađeno je uglavnom na obnovi starih markacija.

Na prošlom godišnjem sastanku održanom 2. svibnja 1939. izabran je odbor, koji je sastavljen na prvoj sjednici ovako: Pročelnik Zlatko Juretić, tajnik Stjepan Žulić, zamj. tajnika Dragan Horvat, blagajnik Ćiro Bronić, tehnički referent: ing. Edo Höfler, oružar: Franjo Zadro, knjižničar: Josip Šiletić. Nadzorni odbor: Viktor Mlinarić i Franjo Hladnik. Za voditelja »Štedne zadruge« izabran je Stjepan Žulić. Na 25. rujna predao je ostavku ing. Edo Höfler a njegovo mjesto zauzeo je Slavko Brezovečki. Odsjek broji 37 članova te je prema prošloj godini u porastu od 9 članova, od toga su 4 izvršila potrebne uspone za izvršujuće članove.

U manjim skupinama poduzimali su članovi svoje uspone u Julijske i Kamniške Alpe, Karavanke, Gorski kotar, Velebit a ponajviše na Klek, gdje je izvršeno mnogo penjačkih uspona. Izvan granica bilo je uspona u Italiji i Njemačkoj.

Po prvi puta pokušao je rad u bosansko-hercegovačkom gorju. Članovi Brezovečki i Dragman izvršili su prvenstveni uspon na Veliki kuk (1.858 m) u masivu Čvrtnice, čija je stijena visoka preko 1.000 m. O usponu održao je Slavko Brezovečki vrlo uspješno predavanje u Pučkom sveučilištu s mnogobrojnim koloriranim diapozitivima, koje je snimao i izradio Marijan Dragman.

Tokom godine izvedeno je 162 uspona. Od toga 120 ljetnih sa 7 uspona u inostranstvu, 10 zimskih, 23 ljetna penjačka sa 3 prvenstvena uspona i 9 zimskih penjačkih, od toga 1 prvenstveni.

Članski sastanci, koji su održavani redovito svakog četvrtka, bili su uvijek mnogobrojno posjećivani. Na tim sastancima podnašali su članovi izvještaje o izvršenim usponima, a održavano je tom zgodom i nekoliko predavanja. Predavao je g. Brezovečki: Zadnji problemi Kleka, s prikazivanjem diapozitiva. Mesarić: Alpinizam u očima omladinaca, Brezovečki: O usponu njemačkih alpinista na Siniolchu i najzad predavanje o Čvrtnici, koje sam ranije spomenuo. Više puta prikazivani su filmovi planinarskog i skijaškog života, koje je ustupio Njemački saobraćajni ured i Tujaska prometna sveza iz Ljubljane.

Najveći uspjeh postignut je alpinističkom školom, koju je pohađalo 67 slušača. Ova škola je bila zimska, a ljetna će započeti početkom proljeća.

Upravni odbor održao je 14 sjednica. Izrađena su nova pravila, jer su se sadašnja pokazala nepraktična i zastarjela.

Blagajničko poslovanje izkazuje u primitku 6.399.67 dinara a u izdatku 1.110.— dinara, iz čega proizlazi saldo od 5.289.67 dinara. Blagajna »Štedne zadruge« iskazuje primitak od 10.605.35 te izdatak od 6.135.— te saldo u gotovu od 4.470.35 dinara.

Putni fond raspolaže priličnom svotom, u njega se ulaže novac ubrat od globa, kamate i ulaznina.

U tom svojstvu treba nastaviti s radom, pa će uspjeh biti vidniji i još predniji.

B. Foto odsjek. Fotografija, najjači propagator planina, igra vidnu ulogu u planinarskom pokretu. Šta znači predstaviti jednu planinu i sve ono, što se na njoj zbiva, ako nemate slika, diapozitiva? Ništa, sve vam ostaje pusto, jer iz samih riječi ne možete razabrati, što vam želimo prikazati. U tom pravcu kretao se je rad našeg odsjeka te je kao najvažnije djelo u prošloj godini bila izložba fotogra-

fije hrvatskih planina, koja je priređena od 20. do 30. svibnja u Umjetničkom paviljonu.

Na izložbi je sudjelovalo 50 izlagača sa 307 slika. Izložene slike ocijenila je posebna porota sastavljena od gg. Dr Josipa Poljaka, Dr Fran Kušana i prof. Rudolfa Marčića te je za najuspjelije slike podijeljen veći broj zlatnih, srebrnih i brončanih plaketa. Osim toga natjecateljima su podijeljeni darovi zagrebačkih fototrgovina.

Izložba je ispala iznad očekivanja dobro, te nije mogla umanjiti njenu važnost niti kritika jednog dnevnika, koji to gleda s posebnog umjetničkog a ne planinarskog stanovišta. Nagrade su podijeljene u prisustvu predsjednika Dr Josipa Torbara.

Održana su tri članska sastanka. Na 13. listopada prikazivali su diapozitive u bojama gg. Bedenko, Griesbach i Vrtar. Prisutnih je bilo 45 osoba. — Dne 18. prosinca predavao je o Velebitu uz diapozitive iz društvene zbirke g. Mlinarić, kojemu je prisustvovalo 26 osoba. Na 29. prosinca iskušan je projekcioni aparat Filmosto, na kojemu je g. Griesbach prikazivao diapozitive s puta u Italiji, Francuskoj i Švicarskoj.

Osim ovih održana su predavanja u Pučkom sveučilištu. Dne 29. studenoga, s temom »Od Sušaka do Šibenika« uz mnogobrojne filmove u kojima predavao je g. Griesbach, dok je nastavak održan u Novoj godini.

Sve knjige, koje posjeduje odsjek, predate su knjižnici društva. U zbirci diapozitiva i fotografija nije bilo promjena. Nabavljen je novi album hrvatskih planina, a ova, veliki i vrlo ukusni album poklonio je g. Griesbach. Za Tomislavov dom darovano je 6½ povećanja s okvirima.

Na 14. godišnjem sastanku izabrana je bila ova uprava: Pročelnik: Ljudevit Griesbach, foto-meštar: Boris Vrtar, tajnik: Alfons Heinz, blagajnik: Čiro Bronić, ekonom: Branko Tomac, čuvar izbe: Branko Lugomer, odbornici: Dr Branko Koščica i Vladimir Novak, nadzorni odbor: Antun Tretinjak i Vlado Čleković.

Zbog nastupa vojne dužnosti odbor je na mjesto fotomeštra g. Vrtara, kooptirao g. Slavka Hitztalera.

Upravni odbor održao je 8 sjednica, a broj članova popeo se od 32 na 37 osoba. Imovina odsjeka je znatna, te osim ostalog pokretnog inventara raspolaže sa šest aparata za povećavanje i projekciju.

Tokom godine blagajna je ubrala u raznim prihodima 4.862.— dinara a izdala 5.663.— što ukazuje manjak od 801.— koji je podmiren iz gotovine, te koncem godine iskazuje saldo 820.58 dinara.

Tamnom izborom služilo se je 130 upisnika, no rad je bio mnogo jači.

Ove godine proslavit će odsjek 15-godišnjicu opstanka i rada, te će prirediti izložbu, za koju su pripreme u toku.

Omladinski odsjek. — Nesebičnim radom i čvrstom voljom nastavljen je posao oko sakupljanja mladeži u ovom najmlađem odsjeku. Pošto smo okupili u svojoj sredini mlade i agilne članove, koji su kroz prošlu godinu sudjelovali i pomagali u radu ostalim odsjecima, možemo biti zadovoljni sa postignutim uspjehom.

Tokom godine radili su sami članovi na prikupljanju novih, pa su doveli i učlanili mnoge svoje prijatelje. Tome uspjehu mnogo su doprinijeli i uspješno organizirani izleti oglašivani putem štampe. Mnogi su prekinuli članstvo, jer su nastupili vojnu dužnost. Koncem godine brojio je odsjek 47 omladinaca, pa je članstvo premo prošloj godini u porastu. Pristupilo je novih 27 a izostalo 26 članova.

Redovito su svakog utorka održavani članski sastanci, kada su podnašani izvještaji o provedenim izletima i dogovarani novi. Tokom godine održan je 51

sastanak sa 1.785 učesnika, tako da je poprečno na sastanku sudjelovalo 35 članova-omladinaca. Na nekim su se sastancima održala kratka predavanja, a predavali su dr Fran Šuklje, Slavko Brezovečki i Josip Plaček.

Zimski tečaj Alpinističkog odsjeka pohađali su omladinci u većem broju pokazvši veliki interes za alpinizam.

Na glavnom godišnjem sastanku od 14. II. pr. g. izabran je odbor: Pročelnik. Josip Plaček, zamj. pročelnika: Piljeb Stjepan, tajnik: Bosnar Belizar, zamj. tajnika Kerm Vjekoslav, blagajnik Majer Josip, izletni izvijestitelj: Fristacki Stanko, glazbeni izvijestitelj: Smit Dalibor, odbornici: Blažanin Marijan, Hrlić Stjepan i Mesarić Josip. Tokom godine napustili su dužnost odbornika Fristacki Stanko, Kerm Vjekoslav, Smit Dalibor, Bosnar Belizar, Mila Kalentić, Hrlić Stjepan i Blažanin Marijan, a njihova mjesta su zauzeli: Ceraž Zdravko, Gros Zlatko, Micika Iveković i Bačić Branko.

U svemu je održano 14 odborskih sjednica. U minuloj godini održan je velik broj što službenih što neslužbenih izleta te nekoliko penjačkih uspona. Dne 2. VII. 1939. prisustvovali su članovi 50 godišnjici opstanka piramide na Sljemenu, kada je obavljena posveta prvog šatora, kojemu je kumovao sam predsjednik dr Josip Torbar nadjenuvši mu ime »Velebit«. Nabavljene su 4 spavaće vreće iz najboljeg platna. Na zgradi I. hrvatske štedionice pričvršćen je omladinski ormarić, koji je služio za razne obavijesti, a osim toga izlagane su slike s pojedinih izleta.

Na prihodima je ubrano 5.839.25, a izdano 5.947.50, u čemu je iskazan poslovni manjak od 108.25 dinara. Čista imovina iskazana je sa 7.944.68 dinara.

U toku godine napravljeno je 676 izleta sa 518 učesnika; ovamo ubrajamo i 6 penjačkih uspona, od kojih je jedan prvenstven dobivši ime »omladinski smjer«.

Markacije su provedene: Medvednica: 18. IV. Gračani-Vidikovac-Tomislavov dom, 2 člana; 8. V. Maksimir-Marija Bistrica-Snježna-Lipa, 7 članova; 30. VI. Kamenj Svati-Pongračeva lugarnica, 10 članova.

Dolazeći na sastanke, izlete i dnevno u društvene prostorije članstvo omladinskog odsjeka usko se povezalo, pa je odsjek u prošloj godini vidno napredovao i time doprinio upoznavanje hrvatskih krajeva.

Putna blagajna. Putna je blagajna izvela i prošle godine svoj zadatak potpomažući svoje članove putnom potporom i time uspješno djelovala, da na zajedničkim izletima sudjeluju što brojnije članstvo.

Putna blagajna priređivala je minule godine a u suradnji s članovima i prema materijalnim mogućnostima izlete, da time udovolji što više željama svojih članova. — Izleti su bili priređivani u razne krajeve a naročito u one krajeve, koje manje posjećujemo.

Tokom prošle godine održana su 23 izleta, od kojih su pomena vrijedni uskrсни izlet na Mosor, duhovski izlet na Vlačić te Kamniške i Julijske Alpe, na kojima su članovi bili brojnije zastupani. U svemu je u tim izletima učestvovalo 252 učesnika. Dvojici članova prigodom izleta u Bugarsku platila je blagajna dio troškova.

Novčano poslovanje bilo je živo te je tokom godine ubrano Din 13.210.— a ukupno izdato 13.479.75 dinara. Saldo na 31. XII. iznaša Din 5.065.35.

Na izletu je poprečno sudjelovalo 11 učesnika s troškom od 585 dinara po izletu. Bilo je 13 izleta do 1000 m, 7 izleta od 1—2000 i 3 izleta preko 2000 m, od toga 11 u hrvatske i 11 u slovenske planine te 1 izlet u Bugarsku.

U prošloj godini radio je ovaj odbor: Pročelnik. Josip Plaček, zamj. pročelnika: Miro Čubelić, tajnik: Branko Lugomer, blagajnik Čiro Bronić, Odbornici: Josip Kapitarić, Antun Tretinjak i Josip

Levak. Nadzorni odbor: Geza Salamon, Antun Glad i Vili Tupy; odbor je do danas ostao nepromijenjen.

Odbor je održao tokom godine 19 odborskih sjednica, dok je koncem godine bilo učlanjeno 46 članova.

Ski odsjek. — O radu ovog odsjeka ne ću moći mnogo reći, jer je rad iz god. 1938.-39. iznesen u prošlogodišnjem izvještaju na skupštini Središnje uprave u mjesecu svibnju. Od toga dana do konca godine nisu priređivane nikakve zimske priredbe i radi toga ne mogu podnijeti naročiti izvještaj.

Na 10. XI. održan je glavni godišnji sastanak, na kojem je izabran novi upravni odbor u slijedećem sastavu: pročelnik: ing. Zvonimir Badovinac, zamj. pročelnika Josip Grubanović, tajnik: Stjepan Piljek, zamj. tajnika: Emil Laszowsky, blagajnik: Josip Majer, knjižničar, Stjepan Žulić, oružar Josip Mesarić, odbornik Marijan Dragman, nadzorni odbor: Viktor Mlinarić, Ivan Rukavina i Slavko Brezovečki.

Sastanci su održavani obično kao i ranijih godina srijedom, te su bili prilično dobro posjećivani. Na tim sastancima rješavana su razna pitanja u pogledu nastupa naših natjecatelja u predstojećim priredbama.

Već unazad nekoliko godina nemamo prave zime i radi toga opada interes za skijanje, što se najbolje odražuje u malom broju članstva.

Od božićnih blagdana te do Nove godine bilo je nekoliko članova natjecatelja pod vodstvom pročelnika ing. Badovinca na skijaškom tečaju na Rošci, koji je vodio iskusni skijaški učitelj Ćiril Praček. Sam tečaj uspio je vrlo dobro a sudionike naše članove potpomagao je sam odsjek i podsavez.

Odsjek je imao na Tomislavovom domu 3 sobe za svoju uporabu i to dvije za natjecatelje, a jednu za ostale članove.

Pred sezonu a pod nadzorom pročelnika ing. Badovinca temeljito je popravljena mala skakaonica kraj Tomislavova doma te će biti mnogo podesnija i sigurnija za vježbanje.

U odsjeku je začlanjeno 45 članova a od toga verificirano je za zimsku sezonu 1939.-40. 22 člana. Za članove Omladinskog odsjeka snižena je upisnina i članarina na 10 dinara.

Delegat kod Zimsko-športskog podsaveza bio je g. Grubanović, dok je u odbor novo osnovanog Hrvatskog skijaškog saveza ušao ing. Badovinac.

Kuće i skloništa. — Nadzor nad kućama vođen je po određenim odbornicima te su manjkavosti uklonjene a inventar nadopunjen najotrebijim stvarima.

Tomislavov dom na Sljemenu. — Sve veća potražnja soba ponukala je odbor, da preuredi sobe za što veći prijem. Tijekom proljeća provedeno je razmještanje i preuređen je južni dio I. sprata iz planinarskih u hotelske sobe s posebnim namještajem. Planinarski dio je premješten u prizemlje.

Sa gosp. Hitztalerom kao upraviteljem doma sklopljen je ugovor počevši od 1. VII.

Kako je dom od mjeseca svibnja pa do konca listopada, dakle u najvećoj sezoni, ostao bez gazdarice-blagajnice, stali smo na stanovište, da se mjesto imade popuniti, jer je za društvene interese štetno, da dom bude u neograničenom vodstvu jedne osobe, barem tako dugo, dok dom vodimo u vlastitoj upravi. Na oglas javilo se je nekoliko ponuđača te je odbor na svojoj sjednici zaključio, da prihvati ponudu gđe Vertić. Ovom namještenju protivio se je g. Hitztaler te je zatražio da s njime razriješimo sporazumno ugovor, što je odbor prihvatio. Raspisom za novog upravitelja doma primljen je g. Ivan Jurić, kao stručno lice, te je na 5. prosinca 1939. uslijedila primopredaja.

Prilikom sastava inventara ustanovljeni su neki neznatni manjci, koji su obračunati i naplaćeni.

O posjeti doma vođeni su statistički podaci usprkos toga, što je vođenje bilo napušteno od konca svibnja sve do konca listopada, pa je naknadnim knjiženjem ustanovljeno, da je u toku godine 1939. bilo: 7.257 noćenja stalnih gostiju, 3.236 noćenja prolaznih gostiju, 274 besplatnih (radi mnogih radova) te 5.830 noćenja posluge. Prema tome bilo je 10.493 noćenja plaćenih ili poprečno dnevno 29. Obskrbljeno je bilo kraj stalnih i prolaznih gostiju te osoblja još i 14.985 izletnika ili ukupno 25.478 plaćenih obroka i 5.830 obroka posluge.

S obzirom na veličinu doma, dom se još uvijek slabo posjećuje.

Podizanje garaža i gospodarskih zgrada, u kojima bi nastanili i osoblje, glavna će biti briga budućeg rada, jer ćemo time osloboditi mnoge sobe, koje bismo osposobili za goste.

Svaki namještenik odgovara za povjereni mu posao kao i za štetu, koja bi nastala njegovim nemarom i nepažnjom. Zato je sve odgovorno osoblje položilo jamčevinu, koja je stavljena na uložnu knjižicu pojedinca kod Gradske štedionice.

Kraj doma smo vodili malo gospodarstvo te je polučen zadovoljavajući uspjeh.

Prilikom popisa namirnica koncem godine ustanovljena je vrijednost od 135.681 dinara.

Promet polučen u domu iznesen je u blagajničkom izvještaju.

Kako je centralno grijanje uređeno na sistem loženja drvom, trošilo se veoma mnogo drva, a gradski je šumar upozorio, da ne će davati tolike količine drva, društvo je bilo prisiljeno pobrinuti se za preuređenje centralnog grijanja na ugljen.

U tu svrhu obratilo se je društvo na stručnjake, koji su dali svoje mišljenje, i prema tomu je preuređeno centralno grijanje. Po stručnjačkom mišljenju trebalo bi ubuduće grijati samo južni dio doma i blagovaone centralnim grijanjem, dok bi sjeverni dio bio preuređen na loženje drvom u svakoj sobi posebno. Radi toga sažidano je drugo ložište centralnog grijanja i dovodna cijev sjevernog dijela, dok je preostalo ložište preuređeno tako, da će se ložiti ugljenom i po potrebi drvetom. Ovaj pokus nije uspio, i zato će se morati preurediti centralno grijanje na način, kako će biti predložen po stručnjaku.

Kako je krovšte uslijed prerijskog letovanja zimi prigodom vjetrova propuštalo snijeg na tavan, pristupilo se popravljajući na taj način, da je umetnuta krovna ljeperka kod sastava crijeпова. Posao je dovršen samo djelomično radi podmaklog vremena, te će se s tim poslom nastaviti odmah sproljeća.

Prigodom posjete u domu izjavio je gradski povjerenik g. Mate Starčević predstavnicima društva, da će u budućem budžetu za dovršenje ceste od Činovničkog do Tomislav-doma predviditi iznos od 200.000 dinara.

Sva nastojanja kod bivših gradskih uprava ovisila su o jednom čovjeku i mi kroz nekoliko godina nismo mogli doći do uredne ceste, nego i ono, što je obećano, utrošilo se u popravke drugih dijelova sljemenske ceste. Šta znači imati urednu i pravu cestu, to smo osjetili na vlastitoj koži, a što je napravljeno, učinjeno je za izvoz gradskog drveta, jer su na polovici puta imali veliko stova-rište cjepanica.

Povodom naše molbe za produljenje otplatnog roka Gradsko poglavarstvo dozvolilo je, da se vjeresija Gradskoj štedionici u visini od 600.000.— produlji od 5 na 10 godina.

Zakupni ugovor izmijenjen je s dodatkom, jer je Gradsko poglavarstvo donijelo zaključak, da se do isteka ugovora imade za sve godine ubirati u ime najamnine 10 dinara.

Ministarstvu pošta podnesena je molba, da se do doma za telefonsku vezu položi kabel isto kao i za električno osvjetljenje, jer češće dolazi do kvara i prekida zato, što su stupovi u šumi a vod nije zaštićen.

Isto je tako zatražena dozvola od Poštanske direkcije u Zagrebu radi uvađanja javne govornice uslijed povišene takse na prekobrojne razgovore, jer zasada nemamo kontrole a telefon se upotrebljava u jačoj mjeri i nanosi društvu priličan izdatak.

Na prigovore g. Horvata o manjkavosti gradnje Tomislavova doma te s obzirom da se jedamput likvidira ovo vječito pitanje, upravni odbor zaključio je, da se izabere anketni odbor, u koji ulaze gg. Dr. Škulje, Dr. Katičić, ing. Crnokrak, ing. Glogolja i kap. Pany. Odboru je stavljen zadatak, da od svih članova radnog odbora zatraži izjave i predloži dva nezainteresirana stručna lica, koja će preispitati poslovanje oko gradnje Tomislavova doma. Stručnjaci u osobama g. dr. Politea te arh. ing. Vrkljana proučivši čitav predmet uputili su odboru svoja mišljenja. Radi tih izjava sazvana je izvanredna skupština Središnje uprave, koja je rješavala ovu stvar utvrdivši materijalne krivce, dok se za moralnu odgovornost imaju saslušati svi članovi radnog odbora i prikupiti podatke o radu Građevnog odbora na gradnji Tomislavova doma. Taj posao povjeren je po izvanrednoj skupštini Središnje uprave gg. Dr. Škuljeu i Dr. Bariću s rokom do konca veljače i čim završe posao, staviti će svoj prijedlog upravnom odboru, koji imađe donijeti konačnu odluku.

Prema upisnoj knjizi dom je posjetilo 2.340 osoba, ali broj posjetnika bio je daleko veći, jer mnogi ne posvećuju upisivanju svoga imena pažnju, kao što je to uobičajeno u ostalim planinarskim kućama.

Sloserov dom na Risnjaku. — Ova kuća pod najvišim vrhom Gorskog kotara nije privukla onaj broj planinara i izletnika, koji po ovom položaju zaslužuje. Ovo se može pripisati ograničenom kretanju u pravcu Platka, do kojega se može pristupiti autom i za nepuna dva sata stići do Risnjaka.

Nabavljena šindra za oplatu kuće stoji pohranjena i čeka na obavu posla. Samo izvađanje nije moglo biti izvršeno, premda je kuća izvana neravnog oblika. Potrebne nacрте izradio je Miroslav Čubelić i raspisao natječaj.

Radnjama se nije pristupilo radi malog broja ponuda a i teških prilika, koje su zavladaale na tržištu, pa je izvađanje ostavljeno do pogodnijega vremena.

Osim oplate bila je predviđena i gradnja štalice, ali predračun bio je tako velik, da smo od toga posvema odustali.

Kako su nabavljeni novi kreveti, a zajednički ležaji ispunjeni slamaricama, to nas je ponukalo da postavimo nove madrace. Stari su rasporeni, morska trava raščesljana i dopunjena sa 2 bale nove morske trave. Tapetar poslat iz Zagreba napravio je 60 trodijelnih madraca za 20 kreveta.

Kuća je čisto i uredno vođena po opskrbniku Josipu Majnariću te opskrbljena kroz cijelu godinu. Kuću je tokom godine posjetilo 357 osoba. Matica stoji u pregovorima s podružnicom u Sušaku, da preuzme ovu kuću radi lakšeg poslovanja i nadzora.

Runolist, naše rijetko bilje, pomalo nestaje. Planinari ga ne čuvaju, a ovom se zlu priključuje i drugi, i tako će ga posvema nestati s ovog najvišeg vrha Gorskog kotara.

Hirčeva kuća na Bijelim stijenama. — Jedina planinarska kuća, koja resi kraj Velike Kapele, nalazi se u srcu Bijelih stijena.

Bila je želja, da i ovu kuću uredimo poput ostalih, ali nesavjesni izletnici učiniše je opet pustom, jer joj sav pomoćni inventar raznesoše. Kuća je dva puta obijena. Brave su popravljene i ponovno pričvršćene. Ako i ovo ne bude dovoljno, da kuću osiguramo od nasilnika, morat će se osiguranje provesti unakrsnim gvozdenim šipkama.

Za kuću smo nabavili najnužnije posuđe, koje smo pohranili kod našeg čuvara Šime Kosanovića. Time ćemo izbjeći raznim prigovorima i glede spavanja i glede priručnog posuđa.

Nasljednik graditelja pok. Markovića, sin Josip, izveo je konačne popravke na kući, našto mu je isplaćen zaostatak od Din 500.—, koji je važio kao kaucija.

Kuću je posjetilo 89 planinara te bilježi mali porast prema prošloj godini.

Primjetili bismo i ovdje žalostnu činjenicu, da je ovaj kraj nekad bio prepun runolista, ali ga i ovdje uništiše kao i na drugim mjestima, jer ljudi nemaju ljubavi prema rijetkom bilju i uništavaju ga nemilosrdno, te se skoro na glavnom vrhu ne može naći niti jednog primjerka. Preko ljetnih mjeseci kuću nadzire čuvar Simo Kosanović, a zimi je stalno zatvorena.

Krajačeva kuća pod Vučjakom. — Tokom ljeta nastavljeno je radom na nultarnjoj strani dograđene kuhinje kao i na postavljanju namještaja. Time je riješeno pitanje glede nastambe opskrbnika i boljeg poslovanja, što je ova kuća zahtijevala.

Istodobno je dovršena zauzimanjem predsjednika senjske podružnice ing. Plešea izgradnja predprostora, što jače izdiže kuću i pravi je ugodnijom.

Nabavljeno je novog a otpisano starog neuporabivog inventara. Na kuću su prenesene i neke stvari nakon požara Matijevićeva skloništa na Alanu.

Zatiljak kuće bio je naslonjen na živu stijenu, površ čega je bio odvodni žlijeb. Po mišljenju stručnjaka ovo je bio uzrok, da je kuća bila stalno vlažna. Pod samu jesen, kada je broj posjetnika opao, otklonio je opskrbnik Modrić ovaj naslon, kuća je dodirivala živu stijenu. Radnje su oprezno izvedene, stijena je minirana, a tek sada vidjet ćemo uspjeh ovog pothvata.

Kuću je na opće zadovoljstvo vodio i nadzirao sa svojom suprugom Ivan Modrić te je upisna knjiga puna hvale i priznanja i zbog hrane i zbog gostoprимства.

Na putevima od Krasnog do kuće te dalje do Rosijeve kuće obnovljene su marke, koje su od jakog sunca izbljebile.

Kroz upisnu knjigu provedeno je 150 posjetnika, ali s većim brojem noćenja, jer su mnogi izabrali ovaj kraj za svoj godišnji odmor.

Rosijeva kuća pod Pasarićevim kukom. — Ova zgodno smještena kućica pod Pasarićevim kukom, druga na Sjevernom Velebitu, bila je upotrebljavana kao prolazna stanica. Težinu svega osjećala je manjkavost kuće na Alanu. Zato je kuća bila stalno zatvorena, jer nismo mogli urediti promet s ključevima.

Radi toga pokušavano je nasilno otvaranje, zbog čega su brave bile stalno pokvarene.

Bio sam svjedokom, da je kuća dan prije ostala u redu zatvorena i očišćena, a drugi dan našao sam je provaljenu i u velikom neredu sve razbacano i zaprljano. Planinara nije bilo u blizini!

Nakon što je po opskrbičkom utanačenju napustio nadzor kuće g. Modrić, nepromišljeni prolaznici nasilno je otvorili i odnesoše sve željezne ploče i okove zemljane peći. Posjetnika je bilo 145.

Kuće na Mirovu pod Crnopcem i Svilaji ostale su u nedinutom stanju te bi za njihovo dovršenje i popravak trebalo većih materijalnih žrtava. Osim ovih kuća vodimo pregovore sa Čirom Nekićem, cestarom na Bačim Stocu pod Tulovim Gredama, glede najma 1 sobe u njegovoj kući. U tu svrhu podijeliti će se potpora, da i u ovom kraju planinari budu osigurani radi noćenja i prehrane.

Umrli članovi. — Iz popisa moramo i ove godine brisati nekoliko članova, koji nas zauvijek ostaviše, jer preseliše u vječnost, u domovinu — pokojnika. To su: Helena Grisbach Arch kućanica, Dr Dragutin Borković liječnik, Dr Milan

Crljenjak liječnik, Dr Marko Eisenhuth tajnik ban. stola, Karl Herman trgovac, Jelica Javand ban. činovnica, Josip Krmpleš automehaničar, Marija Löbl kućanica, Milan Matić priv. činov., Antun Peschl profesor, Vladimir Rožankovsky ravnatelj, Nada Stipetić kućanica, Dr Maks Weiler odvjetnik, Viktor Žerjav slastičar, Ivan Zmara grad. pristav, Mirko Bezdičeg đak, prof. Robert Frangeš kipar, Oton Jucha pukovnik u m., Jelka Rubelli kućanica, Ema Šikutrić kućanica, i Velimir Stiasni inženjer.

Odužimo se dušama njihovim, neka one u spokojstvu uživaju rajsko veselje, a pepelu njihovom nek je mir božji! Odamo im i ovom zgodom zadnju počast ustajanjem i kliknimo im: Slava!

Završujući ovaj izvještaj o radu u prošloj godini s puno nade očekujemo, da će u novom sklopu banovine Hrvatske prodrijeti naziranje o planinarstvu u većoj mjeri, i da ćemo usporedo našem turizmu, bilježiti uspjehe u skorijoj budućnosti svoje samostalnosti i napredka svega, što hrvatski osjeća i misli.

Zatim u 3. tročki podnosi zamjenik blagajnika g. Radej o novčanom poslovanju društva u prošloj godini, i čita prijedlog proračuna za 1940. godinu, kako slijedi:

Račun razmjere 31. prosinca 1939.

IMOVINA		DUGOVINA	
Gotovina u blagajni	18.594.50	Gradska Štedionica, Zagreb, račun	
Poštanska Štedionica, Zagreb . .	2.974.25	zajma	
Uložnice Gradske Šted., Zagreb .	19.132.43	Vjerovnici	
Podružnice	2.881.75	Zaklada	
Dužnici	158.256.57	Prenosni računi za god. 1940. . .	
Tomislavov Dom, Sljeme	608.000.—	Čista društvena imovina:	
Namještaj Tomislavovog Doma . .	320.300.—	početna	225.819.95
Botanički vrt, Sljeme	11.053.—	Poslovni višak	299.62
Kuće i skloništa	297.—		
Piramide i vidikovci	70.—		
Zemljišta	40.—		
Zalihe gospodarstva Tomisl. Doma	135.681.—		
Namještaj matice, knjižnica,			
zbirke	25.065.—		
	1.302.345.50		
			1.302.345.50

Pregledano, s glavnom i pomoćnim knjigama srađnjeno i u redu pronadjeno.

U Zagrebu, dne 1. ožujka 1940.

NADZORNI ODBOR

Dragutin Kunštek v. r.

Gjuro Pany v. r.

Predsjednik:

Dr. Josip Torbar v. r. Antun Glad v. r.

Blagajnik:

Račun prihoda i rashoda 31. prosinca 1939.

RASHODI		PRIHODI	
Uprava kuća Matice	8.067,80	Članarina	105.058.—
Najamnine uredskih prostorija	21.710.—	Prinos za gradnju	58.220.—
Plaće i socijalni tereti	53.139.—	Društvena izdanja	13.814,75
Rasvjeta i ogrjev	4.824,43	Prihodi od društvene zabave	6.747,75
Tiskalice i uredske potreštine	7.991,75	Trećina članarine podružnica	26.851,25
Poštarina, brzojavke, telefon	3.202,25	Hrvatski planinar	8.370,18
Novčani i bankovni troškovi	986,53	Gospodarstvo Tomislavovog Doma	219.292,16
Osiguranje	3.399.—	Pristupnina na piramidu	4.670.—
Markacije	282,50		
Društveni odsjeci	3.183.—		
Predavanja	877,75		
Propaganda	5.555,30		
Trošak tužbe Ivan Gjukić	20.000.—		
Razni izdaci	2.846,43		
Otpisi vrijednosti:			
Tomislavov Dom, zgrada	32.391,33		
Tomislavov Dom, namještaj	101.301,15		
Botanički vrt na Sljemenu	717,30		
Kuća i skloništa	154.556,95		
Piramide i vidikovci	4.499.—		
Zemljišta	1.688,25		
Namještaj i knjižnica matice	11.504,75		
Poslovni višak	299,62		
	443.024,09		443.024,09

Pregledano s glavnom i pomoćnim knjigama sravnjeno i u redu pronadjeno.

U Zagrebu, dne 1. ožujka 1940.

Predsjednik: Blagajnik:
Dr. Josip Torbar v. r. Antun Glad v. r.

NADZORNI ODBOR

Dragutin Kunštek v. r.

Giuro Pany v. r.

Gg. Bronić i Heinz stavljaju na izvještaje neka pitanja i primjedbe, na koje odgovara podpredsjednik g. dr Šuklje.

Na poziv g. Heinza g. Horvat izjavljuje, da je svojevremeno podnio ostavku na mjestu odbornika, jer se nije odmah postupilo po njegovu prijedlogu. da se pozovu na odgovornost lica, koja je on označio kao krivce zbog nedostataka kod gradnje Tomislav-doma.

Na ovo odgovara dr Šuklje i izvješćuje o obrazovanju i radu anketnog odbora, davanju izvještaja i mišljenja stručnjaka dr. Politea i prof. Vrkljana, o sazivu i održavanju izvanredne skupštine Središnjice. Kaže, da je izvanredna skupština ustanovila materijalnu odgovornost, ali je odustala od tužbe, a za utvrđivanje moralne krivice odredila je odbor od tri lica, koji će po svršetku pregleda i ispitivanja rada članova građevnih odbora podnijeti svoj prijedlog upravnom odboru u smislu zaključka izvanredne skupštine. Naglašava, da upravo lica, koja danas potiču to pitanje, nisu odgovorila na poziv odbora, niti su do danas dali izjave na poziv istoga.

G. Horvat traži, da se pročitaju zapisnici sjednica, na kojima je on dao svoje izjave u pogledu ispitivanja nedostataka Tomislav-doma. Opravdava se, da na postavljene upite nema više šta da kaže.

G. Heinz tvrdi, da je dužnost upravnog odbora Matice bila, da sazove članove Matice, da oni dadu o tome svoje mišljenje. Pridružuje se prijedlogu, da se pročitaju izvještaji dr Politea i prof. Vrkljana, kao i izvještaj anketnog odbora. Na postavljena pitanja nije odgovorio, jer nije imao šta da doda svojim ranijim izjavama.

Nakon dalje kraće rasprave, u kojoj je sudjelovalo još nekoliko govornika. izvještaji su stavljeni na glasanje i primljeni ogromnom većinom.

Prelazi se na 5. točku, pa predsjednik nadzornog odbora čita izvještaj i predlaže, da se upravnom i nadzornom odboru podijeli razrješnica.

Skupština prima izvještaj nadzornog odbora jednoglasno na znanje, a predloženu razrješnicu podjeljuje velikom većinom glasova.

U 6. točki dnevnog reda podneseni su slijedeći prijedlozi:

I. Da se za članove Središnje uprave iz članstva Matice izaberu gg. Stjepan Žulić i Stjepan Piljek. Prijedlog je primljen jednoglasno.

II. Da se zaključak o povišenju prinosa za gradnju i uzdržavanje kuća na Din. 15.— protegne sve do 1949. godine. Primljeno jednoglasno.

III. Da se uprava botaničkog vrta na Sljemenu povjeri gg. dru Franu Kušanu i Vilimu Lošniku. Primljeno jednoglasno.

IV. Prijedlog g. Heinza, da se pravila društva izmijene tako, da se bira posebni odbor Matice, te da se izbor po listama vrši proporcionalno. G. Heinz obrazlaže svoj prijedlog i poziva se na zaključak, da zajednički odbor imade trajati godinu dana.

G. Plaček ističe, da je kod sastava novih pravila bilo izričito određeno, da imade jedan odbor upravljati Središnjicom i Maticom. Smatra, da proporcionalni sistem biranja nije pogodan za naše društvo, pa stoga predlaže, da se prijedlog g. Heinza u cijelosti odbije, što skupština većinom glasova prima.

Prelazi se na 7. točku dnevnog reda. Za izbor izaslanika i zamjenika podnesene su dvije liste, od kojih je lista predložena po upravnom odboru Matice primljena ogromnom većinom, te su izabrani slijedeći:

Izaslanici:

1. Berislav Petrušić
2. Dr Josip Marošević
3. Većeslav Zrnc
4. Dr Dragan Tomac
5. Dr Ljudevit Barić
6. Slavko Brezovečki
7. Ing. Adolf Gomerčič
8. Dr Ivo Lorin
9. Dr Ante Rosandić
10. Vlatko Smoljan
11. Dr Ivo Horvat
12. Dr Dragan Vuković
13. Rudolf Štefan
14. Dr Stjepan Vidačić
15. Dr Branko Košćica
16. Dr Vladimir Pavešić
17. Ivo Pupiće
18. Marijan Dragman
19. Vjekoslav Čubelić
20. Ing. Zvonimir Badovinac
21. Stjepan Peterkoč

Zamjenici.

1. Stjepan Piljek
2. Jurica Blažeković
3. Ivan Bumba
4. Antun Tretinjak
5. Dr Franjo Višnar
6. Ivica Kralj
7. Jurica Vidak
8. Evald Moravec
9. Marko Belošević
10. Josip Liebich
11. Juro Crček
12. Hinko Lisac
12. Walter Jankovski
14. Alfred Seufert
15. Dr Ivan Zokalj
16. Slavko Šagovac
17. Dr Draže Matković
18. Ing. Milivoj Würth
19. Lačo Makovec
20. Stjepan Stipetić

Prelazi se na eventualije. G. Radej ističe, da u društvu postoje dvije struje, a da se za to ne zna razloga. Želi da ocrtta lica, koja vode akciju protiv sadanje uprave, pa ističe, da se među njima nalazi jedan bivši član uprave, koji je od gazdarice u Tomislav-domu posudio 3000.— dinara, a do danas ih nije vratio. Traži da isti objasni, da li je to učinio.

G. Heinz upada i izjavljuje, da odbija, da se o tome raspravlja pozivajući se na preporuku g. predsjednika, da se lična pitanja ne raspravljaju.

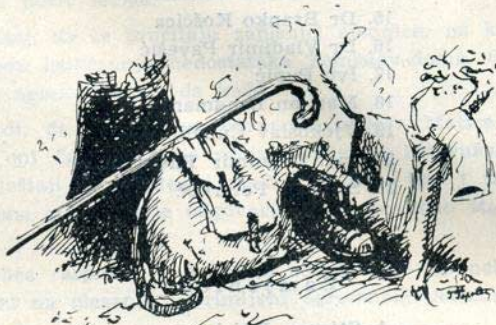
G. Radej se zatim osvrće na još neke prigovore iznesene kod izvještaja i odgovara na njih.

Budući da se na upit predsjednika nije više nitko javio za riječ, predsjednik zaključuje skupštinu u 22.45 sati.

U Zagrebu, dne 2. ožujka 1940.

Predsjednik,
Dr Josip Torbar v. r.

Zapisničar,
Mirko Tropan v. r.

otegnula izvan očekivanja, nije nam preostalo drugo, nego da naš ovogodišnji uskršni izlet prilagodimo vremenskim prilikama. Bi odlučeno, da se ide na Medveđak sa silazom u Kraljevicu. Vrijeme baš nije ulijevalo najbolje nade, da će se izlet odviti bez poteškoća, ali uza sve to izletu je prisustvovalo preko 30 oduševljenih planinara, koji su se svi bez iznimke vratili svojim kućama obogaćeni mnoštvom novih i uvijek svježih dojmova, koje im je šakom i kapom dijelila majčica priroda!

U posebnoj vagonu, koji je bio za nas rezerviran, brzo su se ispunila sva mjesta. Raspoloženje izvrsno! Oni, kojima cvilenje vagnoskih osovina i lupka kotača ništa nije smetala, ubrzo se uljuljaše u san, koji krije, pa makar ležište bilo u obliku tvrde vagnoske klupe. Drugi su u razgovorima, koji su se ticali jedino i isključivo planinarstva, kratili vrijeme pokatkad ispitujući jedan drugoga, koja je stanica, kada bi vlak u njoj stao. U Karlovcu priključiš nam se dvojica starih znanaca i revnih članova Putne blagajne H. P. D.

Ranim jutrom ušao je vlak u stanicu Drivenik, nekadašnji Lič. Oblačno je. Odlazimo dio puta duž pruge u smjeru Lič-Potkobiljak do prve stražarnice te se kroz njeno dvorište ubacimo na stazu, koja će nas za nepuni sat i po dovesti do vrha Medveđaka. Staza je markirana, ali mjestimično nema markaciji ni traga, pa bi je trebalo obnoviti. Napose treba na onoj velikoj samotnoj stijeni jasnije označiti križanje puteva Crikvenica-Medveđak, jer se već mnogima dogodilo, da nisu to mjesto opazili, zbog čega nisu ni dospjeli na vrh Medveđaka, nego su naokolo lutali bez cilja. Pogotovo se to lako dogodi, ako je maglovito, kako je bilo prigodom ovog našeg izleta. Istoga dana jedna grupa zagrebačkih planinara nije dospjela na vrh Medveđaka, jer nije opazila slabo označeno križanje. Na vrhu se nismo dugo zadržali, tek toliko, da se družina odmori. Vidik je nažalost bio vrlo skučen radi velike magle, koja nikako nije mogla da se razide. Dobro izvježbano

Najveći izbor planinarskih, športskih i ostalih cipela vodi trgovina

MACAN-cipela

FRKOVIĆ I DRUG

Zagreb, Ilica 24. — Telefon 55-14.

oko moglo je da zapazi konture početka otoka Krka. Da zabadava ne gubimo vremena, krenusmo ubrzo s vrha žalosni, što nam trud bar djelomično nije bio naplaćen, da uživamo u divnim i širokim vidicima, koji se pružaju s vrha Medveđaka.

Orijentirajući se udarismo u jugo-zapadnom smjeru na put u Kraljevicu. Oko 10 sati magla se počela dizati. Prolazili smo duž krških polja, uz još puste ljetne stano ve naših Primoraca. Nailazili smo na veliko pojište za blago, koje je priličnih dimenzija i od neprocjenjive vrijednosti za ovaj bezvodni kraj. Trava je tek počela da zeleni, pa će uskoro i gora oživjeti od pastirske pjesme i blejanja stotina ovaca. I visibabe u društvu s mirisnim ljubicama izmiliše iz svog zimskog skrovišta. Ovdje ondje javlja se svojim pjevom zalutali češljugar. Zakašnjelo proijeće kroči u planinu žurnim korakom, da potisne svog vječnog rivala zimu i da planinu riješi bijelog ledenog pokrivača...

Nakon vrlo ugodnog hoda evo nas oko 11 sati nedaleko stanice Plase. Tu u blizini iznad željezničke pruge, u jednom ubavom doku, ograđenom kamenom i djelomično crnogoričinom šumom stadosmo,

da se odmorimo i okrijepimo i da se što dulje zadržimo na visini, jer ćemo se doskora početi spuštati. Ovog ubavog dōca, ovog dijela zemaljskog raja još će se dugo svi učesnici izleta sjećati s najvećom radošću!

Nakon odmora prelazimo željezničku prugu prvi pa i drugi put i silaz je započeo, ali je puknuo i divan vidik! More mirno kao ulje, površina mu se ni najmanje ne mreška. Naš cilj Kraljevica leži nam tako reći pod nogama, a divni Bakarski zaliv s gradom Bakrom, koji se stisnuo tamo na krajnjem njegovu dijelu, upotpunjuju tu nezaboravnu sliku u divnu harmoničnu cjelinu!

Prolazimo doskora rubom velikog sela Hreljin podno stare hreljinske frankopanske kule, a malo zatim kroz pitomo Turinovo. Mnogi žedaju i propitkuju se za čašicu vina, ali u ovom seocu nema krēme. Tješe ih seljani, da će nešto niže u Bakarcu dobiti toliko željkovani napitak! Međutim se u Bakarcu ne zaustavljamo, nego širokom auto-cestom nastavljamo put Kraljevice. Bilo je oko 15 sati, kada smo prilično umorni od napornog spuštanja po primorskom kršu dosegli naš drugi glavni cilj — Kraljevicu. Uz pomoć vrlo uslužnog g. Bubnja svi su učesnici izleta bili dobro i brzo smješteni dijelom u jednom hotelu a dijelom po privatnim kućama na noćenje. Potom je uslijedila šetnja kroz Kraljevicu. Razgledali smo stari grad Zrinskih s prostranim dvorištem i cisternom i razmišljali o usponu i nestanku moćnog roda, koji je nastavao ovaj veliki grad. U prizemlju grada smješten je danak kraljevički ton-kino.

Uz brodogradilište odšetismo do kupališta »Oštro« kroz divnu crnogoričnu šumu, koja je dika i ponos Kraljevice. Duž obale izgrađeno je mnogo lijepih vila, koje su sada većinom nastanjene, jer im vlasnici potječu iz raznih krajeva države. Doskora je slijedila večera, pa toliko potrebni počinak.

Na uskrsni ponedjeljak počeo padati sitna kiša. Od namjeravanog hoda uz Bakarski zaliv do Bakra ne bi ništa, nego se odvezosmo motornim brodićem. U 9 sati

već smo bili u Bakru. Penjemo se strmim ulicama navrh grada, da razgledamo krasnu bakarsku crkvu. Čovjeka se silno domljuje ona prostranost, kada u nju uđe sa uskih bakarskih ulica! I stara frankopanska kula još prkosj zubu vremena, ali ne će zadugo, jer se ništa ne poduzima, da se užuva taj stari hrvatski spomenik.

Prolazimo zatim predgrađem Bakra zvanim Lokaj. Neki zlobnik dovikuje jednom crnobradom iz društva — koji je najviše nastojao, da se čim prije dočepa Krasice radi dobrog vina i još bolje bakarske vodice — da je taj naziv najbolja markacija u Krasicu! U 11 sati evo konačno i ubave Krasice. Odmor i objed. Sva zela Hrvatskog primorja, kroz koja smo prošli, odlikuju se velikom čistoćom i redom. Svima je najviše upala u oči činjenica, da koliko djevojke, toliko i mladići mnogo drže do sebe. Jednostavnost i ukusnost kod odijevanja velika je odlika lijepih djevojaka ovih sela, a posebno onih iz Krasice. Nakon objeda prošetamo se do nedalekog naprednog sela Praputnjaka, koje je udaljeno od Krasice po satu hoda. Pohodismo crkvu, koja je sagrađena godine 1867., u kojoj pod glavnim oltarom počiva senjski biskup Dr. Josip Marušić. S desne strane oltara nalazi se pokojnikovo poprsje. U 14 sati vratismo se u Krasicu, a malo zatim prekinusmo svirku i ples i krenusmo put Skrljeva, da se brzim vlakom odvezemo u naš bijeli Zagreb. Posebni vagon nas je i opet čekao.

Od početka do kraja čitav se izlet odvijao po predviđenom programu, pa se nitko od izletnika nije mogao ni na šta potužiti. Svi planinari, učesnici ovog uspjelog izleta, krenuli su svojim domovima duše pune najdubljih i vedrih utisaka s jednom jedinom željom da i daljnji izleti Putne blagajne H. P. D. uspiju onako, kao što je i ovogodišnji dvodnevni uskrsni izlet na naš divni Medveđak i plavi hrvatski Jadran!

Petrušić.

Daljnja predavanja na članskim sastancima H. P. D. »Bjelašnice«

Kao što smo u jednom od prošlih brojeva »Hrvatskog planinara« saopćili, po-

družnica H. P. D. »Bjelašnica« u Sarajevu održala je na svojim redovitim članskim sastancima cio niz uspješnih predavanja, koja su nastavljena kroz cijelu zimu. Ova su predavanja udešena prema planinarima-slušateljima, pa su među članstvom ne samo pobudilo interesovanje nego su dapače postala i popularna. U već spomenutom prikazu iznijeli smo ukratko tok predavanja od početka sezone t. j. od listopada pr. god. do mj. siječnja o. g., a sada ćemo se osvrnuti na nastavak ovih predavanja počevši od mj. veljače pa do završetka ovogodišnje sezone:

1. II. održao je interesantno predavanje o temi: »Snijeg« Dr. J. Flegler. Predavač je izabrao ovu temu upravo u jeku skijaške sezone, kako bi slušaocima upoznao sa glavnim vrstama i osobinama snijega dovodeći ga u vezu sa skijaškim planinarenjem i razvojem ovog omiljelog zimskog športa.

8. II. istupio je pred slušatelje kao vriedan predavač bivši dugogodišnji društveni tajnik Oto Černjavski, koji je ovim predavanjem otvorio uvod u niz lijepih predavanja iz oblasti razvoja planinarstva. Ovaj put predavač je obradio temu: »Prvi početci planinarenja«, gdje je iznio historijske podatke o prvim mislima upućenim na planine, kada još nije bilo ni govora o posjeti planina, a najmanje u današnjem smislu, kada su planine bile obavijene plaštem misterija i kada je ljudska mašta naselila u njima samo božanska bića, poput onih bogova na slavnim Olimpu. U to doba pada i prva posjeta planinama. (Mojsije na gori Sinaju).

15. II. prikazao je J. Sigmund utiske sa svoga ovogodišnjeg 8-dnevnog skijaškog krstarenja po Čvrstici planini, koje su prisutni sa velikom pažnjom saslušali.

22. II. nastavio je predavač Oto Černjavski svojim započetim predavanjima iz historije planinarstva, ovaj puta o temi: »Prvi veći prelaz preko Alpa«. Predavač je zahvatio doba Hanibala i Julija Cezara, kada se prvi put u povijesti spominju prelazi preko najvišeg evropskog gorja. Predavač je najavio, da

će nastavak svojih predavanja iz ove oblasti moći nastaviti tek iduće sezone, jer je ova i onako na izmaku, a najavljeno je i nekoliko drugih predavanja prije završetka sezone.

7. III. ponovno nas je zadužio jednim ugodnim predavanjem najmarljiviji naš predavač Dr. Josip Flegler sa temom: »Postanak i oblici dolina«. Predavač je na osobito zgodan način prikazao ovu važnu geološku činjenicu postanka zemljine kore ukazujući naročito na razliku između pojmova dol i dolina, od kojih prvi pripada oblasti većih planinskih visoravni, a drugi riječnim uvalama, tumačeći ujedno raznolik njihov postanak.

14. III. sastanak je održan bez predavanja posvećen isključivo članskom dogovoru o organizaciji predstojećeg uskrsnog izleta.

28. III. javio se prvi put u ovoj sezoni kao predavač Tonči Caratan, koji je na zanimljiv način prikazao poznatu špilju svoga rodnog otoka Hvara — Grabak, koja je i u naučnim krugovima pobudila znatnu pažnju svojim nalazima iz predhistorijskog doba.

4. IV. održao je završno predavanje ove sezone Oto Černjavski o temi: »Vjetar i drveće« prikazujući utjecaj vjetra na razno drveće, a naročito na ono viših gorskih predjela, kojemu vjetar u tim visinama stvara naročite oblike.

Završetkom ovih predavanja H. P. D. »Bjelašnica« je uspješno ispunila dio svoga društvenog rada. To ima zahvaliti u prvom redu svojim predavačima, većinom društvenim članovima, koji zadojjeni ljubavlju za svoje društvo nisu žalili truda, da na ovom polju što više urade.

Sva su ova predavanja imala izričito kulturno-planinarski karakter, na kojima su slušaoci često imali priliku, da se upoznaju sa novim i interesantnim pojedinostima iz oblasti planinarstva, planina i prirode uopće, kao i s karakteristikama pojedinih naših planina, naročito u morfološkom, biološkom i hidrografskom pogledu.

Lj. Stipić.

Iz Saveza hrvatskih planinarskih društava. — Boravak bugarskih planinara u Zagrebu. — Na povratku s Kongresa Saveza planinarskih društava Jugoslavije, koji je održan u Ljubljani dne 30. i 31. ožujka 1940., doputovala je u naš Zagreb mala grupa bugarskih planinara. Došli su k nama, da još više učvrste bratstvo i prijateljske odnose između braće Bugara i nas Hrvata. Nakon teškog iščekivanja gosti su doputovali u petak dne 5. ožujka navečer. Na kolodvoru su ih dočekali predstavnici Saveza hrvatskih planinarskih društava, čiji su bili gosti, nadalje predstavnici Hrvatskog planinarskog društva, »Runolista« i »Sljemena«. U subotu dnj 6. ožujka gosti su bili primljeni u prostorijama Hrvatskog planinarskog društva, a oko podneva su se odvezli u društvu odbornika Saveza hrvatskih planinarskih društava autobusom na Sljeme. U lijepo iskićenoj bugarskim i hrvatskim zastavicama dvorani Tomislavova doma bio

je priređen u čast gostiju objed. Radi kratkoće vremena nije se moglo otići u Runolistov dom, već je zakuska bila priređena u Domu gradskih činovnika, gdje se je uz pjesmu i svirku harmonike ostalo sve do noći. Navečer je podpredsjednik Blgarskog turističkog sojuza gosp. Todor Todorov iz Sofije održao u Pučkom sveučilištu interesantno predavanje o bugarskom planinarstvu i ljepotama bugarskih planina. Predavač je prikazao razvoj i visinu bugarskog planinarstva, a ljepotu bugarskih planina prikazao nam je sa 130 prekrasnih diapozitiva u bojama s Musale, Vitoše, Rila, Lakatnika i drugih. Predavač je za svoje uspjele predavanje bio nagrađen zasluženim pljeskom. Poslije predavanja bila je priređena zajednička večera u dvorani Matice hrvatskih obrtnika.

U nedjelju su gosti razgledali grad, a navečer su razdragani i ushićeni ostavili naš bijeli Zagreb šaljući svim hrvatskim planinarima srdačne planinarske pozdrave!

S. Žulić.

Planinari,

posjećujte naše planinarske domove!

SADRŽAJ. V. Kamenar: Dolomiti (str. 129.) — I. Bumba: Veliki Stol 2236 m — Zelenica, sa 2 slike (str. 139). — Zapisnik 66. redov. glav. skupštine Matice HPD (str. 142). — Prilozi: Kamenar: Gruppo di Sella — Piz Boè (3152 m). — Forcella Pordoi (2849 m), Passo Pordoi (2242 m) i Sasso di Pordoi (2950 m).

»Hrvatski Planinar« izlazi 12 puta na godinu i to u prvoj polovici mjeseca. Pretplata stoji godišnje: za društvene članove Din. 50.— (daci i naučnici plaćaju Din. 40.—), za nečlanove Din. 60.—; za inozemstvo Din. 70.—. Pojedini broj stoji Din. 5.—. Pretplatu, oglase i reklamacije prima HPD Središnjica u Zagrebu, Varšavska ulica 2a. — Odgovorni urednik: Ivan Rengjeo, gimn. ravnatelj, Križanićeva ulica 4a. — Rukopisi se šalju na urednika. — Izdavač: »Hrvatsko planinarsko društvo« u Zagrebu. — Tisak »Tipografije« d. d., Zagreb, Preobraženska 6. — Za tiskaru odgovara Ivan Ivanković, Selska cesta 47.

ČLANOVI I PRETPLATNICI!

U poslovnici Hrvatskog Planinarskog društva, Zagreb,
Varšavska 2a možete dobiti slijedeća izdanja i plan. karte:

Dr. Josip Poljak:

»PLAN. VODIČ PO VELEBITU« . . . Din. 30.—

Drag. Paulić:

»VODIČ NA PLITVIČKA JEZERA« . . Din. 15.—

Ing. Jovo Popović:

»KROZ PLANINE BOSNE I HERCEGO-
VINE« Din. 20.—

Dr. Gušić i Cerović:

»DURMITOR — TURISTIČKI VOĐ« . . Din. 6.—

Hrvatsko Planinarsko društvo:

»HRVATSKE PLANINE« — album . . Din. 40.—

Ivica Sudnik:

»SAMOBOR« — album Din. 35.—

Radosav Tatašević-Tomić:

»GORSKI KOTAR I.« — Plan. turing
karta 1:50.000 Din. 10.—

Franjo Peyer:

»ZAGREBAČKA GORA« 1:50.000
Izdanje: D. Frković Din. 6.—

»SAMOBORSKO GORJE« 1:50.000
Izdanje: HPD »Japetić« Din. 6.—

Vladimir Horvat:

»PLAN. KARTA ZAGREBAČKE GORE«
Izdanje: D. Frković Din. 2.—

TOMISLAVOV DOM

HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA
NA SLJEMENU (1012 m.) TELEFON 90-55

Tomislavov dom sagradilo je Hrvatsko planinarsko društvo na najljepšem mjestu Medvednice (Zagrebačke gore) neposredno ispod piramide na najvišem vrhu Sljemena (1035 m). S doma se pruža prekrasan pogled na sve strane.

Tomislavov dom leži usred prekrasnih šuma, ali je tako položen, da ga sunce obasjava od ranoga jutra do zalaza. Na velikoj terasi doma omogućeno je sunčanje čitav dan. Iz doma mogu se vršiti izleti po čitavoj Medvednici.

Tomislavov dom uređen je savremenom udobnošću. U svim sobama je tekuća hladna voda i električno svijetlo. Do doma vodi auto cesta. Autobusna stanica udaljena je od doma 10 časaka laganog hoda. Prvorazredna kuhinja uz umjerene cijene.

Cijene soba:

za članove Hrvatskog planinarskog društva i društava, kojima je priznato pravo reciprociteta:

soba s 1 krevetom od dinara 20.— do dinara 25.—

soba s 2 kreveta od dinara 50.— do dinara 60.—

soba s 2 kreveta i posebnom kupaonom dinara 70.—

za nečlanove dinara 10.— po osobi na dan više,

u sobi s 4 kreveta članovi dinara 12.— po osobi, nečlanovi dinara 15.—.

Cijena opskrbe:

3× dnevno hrana dinara 40.—.

5× dnevno hrana dinara 50.—.

Upute daje:

HRVATSKO PLANINARSKO DRUŠTVO

u Zagrebu, Varšavska ul. 2.-a.

Telefon 65-01

Gosti, koji žele u domu boraviti dulje od 3 dana, moraju se dati pregledati po društvenom liječniku, jer se u dom ne primaju osobe, koje boluju od koje razne bolesti.